

การวางแผนในการประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

โดย

นางสาวอรนุช ศรีบาล

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสังคม
ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การวางแผนในการประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

โดย

นางสาวอรนุช ศรีบาล

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสังคม
ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

OCCUPATIONAL PLANNING OF STUDENTS AT THE FACULTY
OF FINE AND APPLIED ARTS, THAMMASAT UNIVERSITY,
RANGSIT CAMPUS

BY

MISS ORANUCH SRIBAL

A MINOR THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS PROGRAMME IN SOCIAL POLICY
DEPARTMENT OF SOCIAL WORK
FACULTY OF SOCIAL ADMINISTRATION
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2016
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

สารนิพนธ์

ของ

นางสาวอรนุช ศรีบาล

เรื่อง

การวางแผนในการประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสังคม

เมื่อ วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2560

ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์

_____
(รองศาสตราจารย์ ดร.นงมล นิราทร)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

_____
(รองศาสตราจารย์ ดร. พงษ์เทพ สันติกุล)

คณบดี

_____
(ศาสตราจารย์ ดร. โกวิท พวงงาม)

หัวข้อสารนิพนธ์	การวางแผนในการประกอบอาชีพของนักศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต
ชื่อผู้เขียน	นางสาวอรนุช ศรีบาล
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชานโยบายสังคม สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร. พงษ์เทพ สันติกุล
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การวางแผนในการประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการวางแผนประกอบอาชีพของ นักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต และเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผล ทำให้นักศึกษาตัดสินใจเลือกอาชีพจำแนกตามสถานภาพของนักศึกษาและภูมิหลังครอบครัวของ นักศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จากสาขาวิชาการละครและสาขาวิชาศิลปะ การออกแบบทัศนศิลป์ จำนวน 107 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและ ใช้โปรแกรม SPSS ในการประมวลผลจากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยใช้ Independent Sample ผลการวิจัยพบว่า

นักศึกษสาขาวิชาการละครและสาขาวิชาศิลปะการออกแบบทัศนศิลป์ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง และเป็นนักศึกษาทั้ง 2 สาขาวิชาในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน มีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 3.01-3.50 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวสูงกว่า 50,000 บาทขึ้นไป ความสัมพันธ์ในครอบครัวส่วนใหญ่บิดา มารดาอยู่ด้วยกัน และได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษาจากครอบครัวมากที่สุด รวมทั้งครอบครัวมี ทัศนคติที่ดีมากที่สุดต่อสาขาวิชาที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่

การวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาทั้ง 2 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการละครและ สาขาวิชาศิลปะการออกแบบทัศนศิลป์ โดยพิจารณาจากการวางแผนใน 5 ด้าน พบว่าการวางแผน ประกอบอาชีพของนักศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านการรู้จักตนเอง ด้านการศึกษาลักษณะงานและ การค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง และด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ นักศึกษามีการปฏิบัติอยู่

ในระดับมาก แต่อีก 2 ด้าน คือ ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้/ความเชี่ยวชาญด้านอาชีพ และด้านการวางแผนในการหางานนักศึกษา มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยสถานภาพทั่วไปของนักศึกษา กับ การวางแผนประกอบอาชีพ ได้แก่ เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมเพศส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ไม่แตกต่างกัน ภาพรวมชั้นปีที่ศึกษาส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ไม่แตกต่างกัน และภาพรวมผลการศึกษาส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยภูมิหลังครอบครัวของนักศึกษา กับ การวางแผนประกอบอาชีพ ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว และการให้ ความสนับสนุนจากครอบครัวด้านการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมรายได้เฉลี่ยของครอบครัวส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ไม่แตกต่างกัน ภาพรวมความสัมพันธ์ในครอบครัวส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ ไม่แตกต่างกัน และภาพรวมการให้ ความสนับสนุนด้านการศึกษาส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การวางแผนประกอบอาชีพ, นักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์

Minor Thesis Title	OCCUPATIONAL PLANNING OF STUDENTS AT THE FACULTY OF FINE AND APPLIED ARTS, THAMMASAT UNIVERSITY, RANGSIT CAMPUS
Author	Miss Oranuch Sribal
Degree	Master of Arts Programme in Social Policy
Department/Faculty/University	Social Policy Faculty of Social Administration, Thammasat University
Minor Thesis Advisor	Associate Professor Narumol Nirathorn, Ph.D.
Academic Year	2016

ABSTRACT

Occupational planning and factors affecting of student at the Faculty of Fine and Applied Arts, Thammasat University, Rangsit Campus, were studied. 107 samples were undergraduates at the Pasaraporn School of the Faculty of Arts and Design, grouped by academic year and family demographic details. Data was gathered by questionnaire.

Results were that most samples were female, with grade point averages (GPA) between 3.01 and 3.50, and family monthly incomes over 50,000 baht. Most frequent sample family relationship was with parents, and samples were mostly encouraged in their educational goals and choice of subject. Factors influencing career planning.

Included self-knowledge, education, job description and career search. Samples were highly active in career preparation, using consultants with professional knowledge and expertise to plan job searches. Samples had a moderate level of academic performance. General demographic factors, including gender and year of study made no significant difference, nor did different family backgrounds. These findings may be useful to help Thai institutions of higher learning in the fine arts better plan student career counseling, to achieve fuller employment after graduation.

Keywords: Occupational Planning, Student, Faculty of Fine Arts, Thammasat University.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของผู้สนับสนุนและช่วยเหลือในหลายฝ่ายทั้งด้านทุนการศึกษา ด้านการให้คำปรึกษา ข้อมูลความรู้ แนวคิดและประสบการณ์ ตลอดจนการให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้าทำให้สามารถนำเสนองานได้เป็นอย่างดี

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ โครงการช่วยเหลือค่าหน่วยกิตในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของบุคลากร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้อนุมัติทุนช่วยเหลือการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของข้าพเจ้า

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เทพ สันติกุล อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ซึ่งให้ความรู้ คำแนะนำและแนวทางในการจัดทำสารนิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระ ตลอดจนการช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตลอดการจัดทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.นฤมล นิราทร ประธานกรรมการสารนิพนธ์ สำหรับการให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หน่วยงานต้นสังกัดที่ให้การสนับสนุนในการศึกษาของข้าพเจ้าด้วยดีตลอดมา และขอขอบคุณนักศึกษาสาขาวิชาการละครอน สาขาวิชาศิลปะการออกแบบพัสดราภรณ์ ชั้นปีที่ 3-4 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำหรับการตอบแบบสอบถามทั้งหมดในการศึกษาครั้งนี้

ท้ายนี้ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณบิดาและมารดา ผู้ซึ่งมีพระคุณอันหาที่สุดมิได้ ผู้ซึ่งเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่ง และผู้ซึ่งเปรียบเสมือนแสงสว่างในชีวิตของข้าพเจ้ามาโดยตลอด

นางสาวอรนุช ศรีบาล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(4)
สารบัญตาราง	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	7
1.3 ขอบเขตการศึกษา	7
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
1.5 คำจำกัดความ	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 การประกอบอาชีพ	9
2.1.1 ความหมายความสำคัญและแนวคิดของการเลือกประกอบอาชีพ	9
2.1.1.1 การประกอบอาชีพ	9
2.1.1.2 การเลือกประกอบอาชีพ	10
2.1.1.3 ความสำคัญของการเลือกประกอบอาชีพ	10
2.1.1.4 ปัญหาในการเลือกอาชีพ	12
2.1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ	13
2.1.2.1 ทฤษฎี กิ้นซ์เบิร์ก (Ginzberg and Associates)	13
2.1.2.2 ทฤษฎีของโรว์ (Roe)	15

	(6)
2.1.2.3 ทฤษฎีของฮอลแลนด์ (Holland)	17
2.1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวังและความต้องการในอาชีพ	19
2.1.3.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of Needs Theory)	19
2.1.3.2 ทฤษฎีแรงจูงใจของเฮร์ซเบิร์ก (Herzberg)	20
2.2 การวางแผนในการประกอบอาชีพ	23
2.2.1 ความหมายและแนวคิดการวางแผนประกอบอาชีพ	23
2.2.1.1 ความหมายของการวางแผนประกอบอาชีพ	23
2.2.1.2 ความสำคัญของการวางแผนในการจะเข้าทำงาน	24
2.2.1.3 แนวคิดของการวางแผนเข้าสู่อาชีพ	24
2.2.2 องค์ประกอบของการวางแผนประกอบอาชีพ	25
2.3 ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	29
2.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา	34
บทที่ 3 รูปแบบการศึกษา	36
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	36
3.1.1 ประชากร	36
3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง	36
3.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ	37
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	38
บทที่ 4 ผลการศึกษาและการอภิปรายผล	40
4.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของนักศึกษา	40
4.2 วิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังครอบครัวของนักศึกษา	43
4.3 วิเคราะห์ข้อมูลการวางแผนประกอบอาชีพ	45
4.4 วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคต่อการวางแผนประกอบอาชีพ	50
4.5 การแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของประชากร	54

	(7)
4.6 การทดสอบสมมติฐานความแตกต่าง	54
4.7 อภิปรายผลการศึกษา	62
4.7.1 สถานภาพทั่วไปของนักศึกษากับการวางแผนประกอบอาชีพ	62
4.7.2 ปัจจัยภูมิหลังครอบครัวของนักศึกษากับการวางแผนประกอบอาชีพ จากผลการศึกษา	62
4.7.3 องค์ประกอบการวางแผนประกอบอาชีพ	62
4.7.3.1 ด้านการรู้จักตนเอง	62
4.7.3.2 ด้านการศึกษาลักษณะงานและการค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับ ตนเอง	63
4.7.3.3 ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้/มีประสบการณ์ด้านอาชีพ	63
4.7.3.4 ด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ	63
4.7.3.5 ด้านการวางแผนในการหางาน	64
4.7.4 ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคต่อการวางแผนประกอบอาชีพ	65
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	66
5.1 สรุปผลการศึกษา	66
5.1.1 สภาพทั่วไปของนักศึกษา	66
5.1.2 ภูมิหลังครอบครัวของนักศึกษา	67
5.1.3 การวางแผนประกอบอาชีพ	67
5.1.4 ปัญหาและอุปสรรคต่อการวางแผนประกอบอาชีพ	68
5.1.5 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยสถานภาพทั่วไปของ นักศึกษากับการวางแผนประกอบอาชีพ ได้แก่ เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา ผลการศึกษา	68
5.1.6 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยภูมิหลังครอบครัวของ นักศึกษากับการวางแผนประกอบอาชีพ ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว และการให้ความสนับสนุน จากครอบครัวด้านการศึกษา	70
5.1.7 แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของประชากร	70
5.2 ข้อเสนอแนะ	71
5.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน	71

	(8)
รายการอ้างอิง	72
ภาคผนวก	77
ประวัติผู้เขียน	86

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	จำนวนผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ (มิถุนายน 2557-มิถุนายน 2558)	1
1.2	จำนวนผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ (มิถุนายน 2558-มิถุนายน 2559)	2
4.1	สถานภาพทั่วไปของนักศึกษา	40
4.2	ภูมิหลังครอบครัวของนักศึกษา	44
4.3	การวางแผนประกอบอาชีพด้านการรู้จักตนเอง	46
4.4	การวางแผนประกอบอาชีพด้านการรู้จักโลกของอาชีพและค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง	47
4.5	การวางแผนประกอบอาชีพด้านการปรึกษาผู้มีความรู้/มีประสบการณ์ด้านอาชีพ	48
4.6	การวางแผนประกอบอาชีพด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อประกอบอาชีพ	49
4.7	การวางแผนประกอบอาชีพด้านการวางแผนในการหางาน	50
4.8	ปัญหาและอุปสรรคต่อการวางแผนประกอบอาชีพ	51
4.9	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างการวางแผนประกอบอาชีพกับเพศ	55
4.10	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างการวางแผนประกอบอาชีพกับสาขาวิชาที่ศึกษา	56
4.11	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างการวางแผนประกอบอาชีพกับชั้นปีที่ศึกษา	57
4.12	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างการวางแผนประกอบอาชีพกับผลการศึกษา	58
4.13	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างการวางแผนประกอบอาชีพกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว	59
4.14	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างการวางแผนประกอบอาชีพกับความสัมพันธ์ในครอบครัว	60
4.15	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างการวางแผนประกอบอาชีพกับการให้ความสนับสนุนจากครอบครัวด้านการศึกษา	61

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยสภาพการณ์ปัจจุบันหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษามีการเกิดขึ้นใหม่อย่างหลากหลาย ทั้งสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน บัณฑิตที่จบการศึกษาเข้าสู่ชีวิตของการประกอบอาชีพก็มีจำนวนมากเช่นกัน ซึ่งผู้จบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยเฉพาะระดับปริญญาตรีนั้นมีจำนวนมากเกินความต้องการนำมาซึ่งการเกิดปัญหาการว่างงานจากความไม่สอดคล้องกันระหว่างตำแหน่งงานว่างกับจำนวนคนที่ต้องการทำงาน โดยจากการสำรวจอัตราการว่างงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีสัดส่วนการว่างงานสูงที่สุด โดยนำเสนอข้อมูลตารางไว้ดังนี้

ตารางที่ 1.1

จำนวนผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ (มิถุนายน 2557-มิถุนายน 2558)

ระดับการศึกษาที่สำเร็จ	2557			2558			
	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	พ.ค.	มิ.ย.		
					รวม	ชาย	หญิง
	จำนวนผู้ว่างงาน (หน่วย: แสนคน)						
ยอดรวม	3.62	4.48	3.79	3.55	3.22	1.69	1.53
1. ไม่มีและต่ำกว่า ประถมศึกษา	0.22	0.32	0.12	0.19	0.27	0.10	0.17
2. ประถมศึกษา	0.46	0.65	0.57	0.45	0.46	0.30	0.16
3. มัธยมศึกษาตอนต้น	0.81	1.03	1.03	0.36	0.51	0.30	0.21
4. มัธยมศึกษาตอนปลาย	0.69	0.88	0.70	0.89	0.68	0.48	0.20
5. อุดมศึกษา	1.44	1.60	1.37	1.66	1.30	0.51	0.79

ตารางที่ 1.1

จำนวนผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ (มิถุนายน 2557-มิถุนายน 2558) (ต่อ)

ระดับการศึกษาที่สำเร็จ	2557			2558			
	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	พ.ค.	มิ.ย.		
					รวม	ชาย	หญิง
	อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)						
ยอดรวม	0.9	1.1	1.0	0.9	0.8	0.8	0.9
1. ไม่มีและต่ำกว่า ประถมศึกษา	0.2	0.3	0.1	0.2	0.3	0.2	0.4
2. ประถมศึกษา	0.5	0.7	0.7	0.5	0.5	0.6	0.4
3. มัธยมศึกษาตอนต้น	1.3	1.7	1.6	0.6	0.8	0.8	0.9
4. มัธยมศึกษาตอนปลาย	1.2	1.5	1.2	1.4	1.1	1.4	0.8
5. อุดมศึกษา	1.8	2.1	1.7	2.0	1.5	1.3	1.8

หมายเหตุ. จาก สรุปผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร, โดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559, สืบค้นจาก http://service.nso.go.th/nso/web/survey/survey_pop.html

ตารางที่ 1.2

จำนวนผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ (มิถุนายน 2558-มิถุนายน 2559)

ระดับการศึกษาที่สำเร็จ	2557			2558			
	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	พ.ค.	มิ.ย.		
					รวม	ชาย	หญิง
	จำนวนผู้ว่างงาน (หน่วย: แสนคน)						
ยอดรวม	3.55	3.22	3.85	4.53	3.92	2.08	1.84
1. ไม่มีและต่ำกว่า ประถมศึกษา	0.9	0.27	0.22	0.28	0.17	0.13	0.04
2. ประถมศึกษา	0.45	0.46	0.46	0.60	0.42	0.23	0.19
3. มัธยมศึกษาตอนต้น	0.36	0.51	0.87	1.19	0.63	0.38	0.25
4. มัธยมศึกษาตอนปลาย	0.89	0.68	0.78	0.94	0.89	0.40	0.49
5. อุดมศึกษา	1.66	1.3	1.52	1.49	1.79	0.94	0.85
6. อื่น ๆ	-	-	2.9	0.03	0.02	-	0.02

ตารางที่ 1.2

จำนวนผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ (มิถุนายน 2558-มิถุนายน 2559) (ต่อ)

ระดับการศึกษาที่สำเร็จ	2557			2558			
	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	พ.ค.	มิ.ย.		
					รวม	ชาย	หญิง
	อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)						
ยอดรวม	0.9	0.8	1.0	1.2	1.0	1.0	1.0
1. ไม่มีและต่ำกว่า ประถมศึกษา	0.2	0.3	0.2	0.3	0.2	0.3	0.1
2. ประถมศึกษา	0.5	0.5	0.6	0.7	0.5	0.5	0.5
3. มัธยมศึกษาตอนต้น	0.6	0.8	1.4	2.0	1.0	1.1	1.0
4. มัธยมศึกษาตอนปลาย	1.4	1.1	1.3	1.5	1.4	1.1	1.8
5. อุดมศึกษา	2.0	1.5	1.8	1.9	2.2	2.4	2.0
6. อื่น ๆ	-	-	0.8	1.1	0.8	-	0.0

หมายเหตุ. จาก สรุปผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร, โดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559, สืบค้นจาก http://service.nso.go.th/nso/web/survey/survey_pop.html

เมื่อพิจารณาข้อมูลจำนวนผู้ว่างงานจำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ โดยทำการสรุปผลสำรวจในช่วงเดือนมิถุนายน ปี 2557 เดือนมิถุนายน ปี 2558 และเดือนมิถุนายน ปี 2559 พบว่า ในช่วงเวลา 3 ปีที่ผ่านมาจำนวนผู้ว่างงานทั้งหมดมีการปรับระดับขึ้นลง แต่ผู้จบการศึกษาในระดับอุดมศึกษายังคงครองสถิติการมีผู้ว่างงานจำนวนสูงที่สุดมาโดยตลอด คือเดือนมิถุนายน ปี 2557 จากจำนวนผู้ว่างงานทั้งหมด 4.48 แสนคน ผู้ว่างงานระดับอุดมศึกษามีจำนวน 1.67 แสนคน รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 1.03 แสนคน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 8.8 หมื่นคน ระดับประถมศึกษาจำนวน 6.5 หมื่นคน และระดับต่ำกว่าประถมศึกษาจำนวน 2.2 หมื่นคน ตามลำดับ เดือนมิถุนายน ปี 2558 จากจำนวนผู้ว่างงานทั้งหมด 3.22 แสนคน ผู้ว่างงานระดับอุดมศึกษามีจำนวน 1.30 แสนคน รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 6.8 หมื่นคน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 5.1 หมื่นคน ระดับประถมศึกษาจำนวน 4.6 หมื่นคน และระดับต่ำกว่าประถมศึกษาจำนวน 2.7 หมื่นคน ตามลำดับ เดือนมิถุนายน ปี 2559 จากจำนวนผู้ว่างงานทั้งหมด

3.92 แสนคน ผู้ว่างงานระดับอุดมศึกษามีจำนวน 1.79 แสนคน รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 8.9 หมื่นคน

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 6.3 หมื่นคน ระดับประถมศึกษาจำนวน 4.2 หมื่นคน และระดับต่ำกว่าประถมศึกษาจำนวน 1.7 หมื่นคน ตามลำดับ ซึ่งเมื่อทำการเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา พบว่า ผู้ว่างงานระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นมากที่สุดถึง 4.9 หมื่นคน ซึ่งตัวเลขทางสถิติดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่าภาวะการว่างงานของผู้ที่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษานอกจากจะมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายนอก เช่น สภาพเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งสถานการณ์ด้านแรงงานแล้ว อีกปัจจัยที่มีความสำคัญไม่แพ้กันก็คือปัจจัยภายในตัวบุคคลเอง ไม่ว่าจะเป็นความรู้สึกไม่พึงพอใจหรือขาดแรงจูงใจในงานที่ทำ มีทัศนคติที่ไม่ดีต่องานหรือเพื่อนร่วมงาน มองไม่เห็นโอกาสในการก้าวหน้าในงาน เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยให้เกิดการว่างงานทั้งสิ้น จึงเป็นที่น่ากังวลอย่างมากสำหรับนักศึกษาที่กำลังจะจบการศึกษาและเข้าสู่โลกของการทำงาน

นอกจากนี้ผลของการมีบัณฑิตจำนวนมากเข้าสู่ตลาดแรงงานก็ยังเป็นเหตุให้องค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ มีกระบวนการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรเข้าทำงานอย่างเข้มข้นมากขึ้น มีอัตราการแข่งขันสูงการพิจารณาคัดเลือกบุคคลนั้นต้องพิจารณาทั้งคุณสมบัติและคุณลักษณะที่ตรงกับงานในแต่ละอาชีพ ยิ่งเป็นการเพิ่มความเป็นไปได้ที่จะทำให้นักศึกษาต้องเผชิญกับปัญหาการไม่มีงานทำเมื่อจบการศึกษา หากนักศึกษาไม่มีการวางแผนในการประกอบอาชีพที่ดี

การประกอบอาชีพหรือการทำงานเป็นสิ่งที่คนเราทุกคนต้องทำด้วยกันทั้งนั้น เพราะการประกอบอาชีพเป็นที่มาของรายได้ ทำให้เกิดอำนาจในการใช้จ่ายใช้สอยปัจจัย 4 เพื่อดำรงชีวิตได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค นอกจากนี้การประกอบอาชีพยังนำมาซึ่งเกียรติยศชื่อเสียงความน่าเชื่อถือทางสังคมและสร้างความมั่นคงให้ชีวิต คนเราจึงมีความพยายามที่จะเลือกประกอบอาชีพในแบบต่าง ๆ เพื่อให้ตนเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงาน ซึ่งค่านิยมของสังคมไทยมองว่าคนที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานมีรายได้สูง ๆ นั้น ย่อมต้องเป็นคนที่ มีพื้นฐานทางการศึกษาที่ดี ยิ่งการศึกษาสูงก็ยิ่งมีโอกาสในการได้ประกอบอาชีพที่ดีและสามารถหารายได้ได้มากกว่าหากเทียบกับคนที่มีการศึกษาน้อย หรือผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าย่อมมีโอกาสในการได้เป็นเจ้านาย อย่างที่เรียกกันว่า “เจ้าคนนายคน” พ่อแม่ผู้ปกครองยุคใหม่จึงสนับสนุนและส่งเสริมให้บุตรหลานของตนได้เรียนสูง ๆ เพื่อหวังว่าการศึกษาจะเป็นต้นทุนชีวิตที่ให้ผลตอบแทนคุ้มค่า ถึงแม้ว่าแต่ละคนและแต่ละครอบครัวจะมีเป้าหมายในการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม การจะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพนั้นคนเราต้องรู้จักเลือกอาชีพให้เหมาะกับตนเองเพราะการเลือกอาชีพเป็นสิ่งที่สำคัญมากในชีวิต หากตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยความไม่รอบคอบหรือเลือกอาชีพที่ไม่ตรงกับความชอบและความถนัดรวมทั้งอุปนิสัยของตนจะทำ

ให้เกิดความเบื่อหน่ายในการทำงาน ทำงานอย่างไม่มีความสุข และการทำงานด้วยความเบื่อหน่าย ย่อมทำให้ผลการทำงานไม่ดีอาจนำไปสู่การอยากเปลี่ยนงาน ซึ่งการเปลี่ยนงานบ่อย ๆ จะทำให้บุคคลนั้นต้องเสียเวลาและขาดโอกาสก้าวหน้าในอาชีพเพราะประสบการณ์ในการทำงานแต่ละที่นั้นสั้นเกินไป อีกทั้งยังมีหลายคนเมื่อไม่มีความสุขในการทำงานก็ยอมลาออกจากงานโดยที่ยังไม่ได้งานใหม่ทำให้เกิดปัญหาการว่างงานตามมาในทางตรงกันข้ามหากคนเราเลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง ได้ทำงานที่ชอบและเหมาะสมกับความสามารถความถนัดของตนย่อมจะทำให้ชีวิตมีความสุขและเพลิดเพลินกับการทำงาน เมื่อทำด้วยความสุขผลงานก็จะออกมาดี โอกาสประสบความสำเร็จก็จะมีมากกว่า และการจะเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับตนนั้นจำเป็นต้องมีการวางแผนที่ดีมีแนวทางอย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากการวางแผนในการประกอบอาชีพจะช่วยให้เราทราบว่าอาชีพแบบใดที่เหมาะสมกับเรา ซึ่งจะเป็นการป้องกันข้อผิดพลาดจากการเลือกอาชีพ รวมทั้งการวางแผนจะทำให้เรามีแนวทางสู่อาชีพที่ชัดเจน เมื่อมีแนวทางที่ชัดเจนแล้วต่อไปเราก็เพียงแค่เดินตามเส้นทางที่เราวางแผนไว้ อย่างมุ่งมั่น หนทางที่จะไปสู่เป้าหมายในอาชีพที่ต้องการก็จะสำเร็จได้ไม่ยาก

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในกำกับของรัฐที่เปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรีใน 3 สาขาวิชา จัดการเรียนการสอนที่ศูนย์รังสิต 2 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการละครคอน และสาขาวิชาศิลปะการออกแบบทัศนศิลป์ และจัดการเรียนการสอนที่ศูนย์ลำปาง 1 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาออกแบบหัตถอุตสาหกรรม โดย คณะศิลปกรรมศาสตร์มีเป้าประสงค์ในการมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพทั้งด้านวิชาการและด้านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมออกสู่สังคมเพื่อไปเป็นกำลังสำคัญของชาติตามปรัชญาของคณะฯ ที่ว่า “สร้างคนให้รู้จักพัฒนาตนเองและพัฒนาสังคม” กล่าวคือ

ความเป็นธรรมศาสตร์: ความมีส่วนร่วมกับสังคม

ศิลปกรรมฯ ธรรมศาสตร์: สร้างสรรค์งานศิลปะเพื่อสังคม

เน้นแนวทางการสอนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) และนวัตกรรม (Innovation) สามารถสร้างสรรค์งานศิลปะที่สอดคล้องกับการพัฒนาทางสังคม และเศรษฐกิจ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สำนักงานทะเบียนนักศึกษา, 2558) ซึ่งสอดคล้องกับปณิธานของมหาวิทยาลัยที่ว่า มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำ ร่วมนำสังคมไปในแนวทางที่ถูกต้องดีงามและพึงปรารถนา เสริมสร้างให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ มีความสามารถในการทำงาน และดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า มีคุณธรรม มีจิตใจเสียสละ ใฝ่รู้และมีสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ฝ่ายบริหารทรัพยากรมนุษย์, 2558, น. 50)

คณะศิลปกรรมศาสตร์ผลิตบัณฑิตออกสู่อาชีพต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สาขาวิชาการละครคอน ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีการละครคอน วรรณกรรมการละครคอน ตะวันตกตะวันออกของไทยนักศึกษาจะได้ฝึกปฏิบัติในศิลปะการละครคอนแขนงต่าง ๆ ได้แก่ การแสดง การกำกับการแสดงการออกแบบและสร้างฉากเครื่องแต่งกายสำหรับการละครคอนการควบคุมแสงเสียง เป็นต้น

ประกอบอาชีพด้านงานศิลปะการละครคอน การกำกับแสดงละครเวที โทรทัศน์ การออกแบบควบคุมแสง เสียง เทคนิคพิเศษ งานโฆษณา งานประชาสัมพันธ์ สื่อมวลชน นักแสดง นักพากย์ซึ่งสามารถทำได้ทั้งหน่วยงานของรัฐ เอกชนและกิจการส่วนตัว

2. สาขาวิชาศิลปะการออกแบบพัสดุราภรณ์ ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของสิ่งทอ เครื่องแต่งกายของเอเชียและตะวันตก มีความรู้ทางทฤษฎีและปฏิบัติเกี่ยวกับศาสตร์และศิลปะการออกแบบสิ่งทอและเครื่องแต่งกายสำหรับอุตสาหกรรมระดับต่าง ๆ

ประกอบอาชีพด้านศิลปะการออกแบบสิ่งทอนักออกแบบสิ่งทอ นักออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นนักออกแบบเครื่องแต่งกาย งานบริหารจัดการในธุรกิจสิ่งทอและเครื่องแต่งกาย และ นักออกแบบอิสระซึ่งสามารถทำได้ทั้งหน่วยงานของรัฐ เอกชนและกิจการส่วนตัว

3. สาขาวิชาการออกแบบหัตถอุตสาหกรรม (ศูนย์ลำปาง) ศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานการออกแบบหัตถอุตสาหกรรมเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้บริโภค

ประกอบอาชีพด้านนักวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ นักออกแบบผลิตภัณฑ์ซึ่งสามารถทำได้ทั้งหน่วยงานของรัฐ เอกชนและกิจการส่วนตัว (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สำนักงานทะเบียนนักศึกษา, 2558)

จากความสำคัญของการวางแผนในการประกอบอาชีพดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นนั้น ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจและประสงค์จะศึกษาถึงการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศูนย์รังสิต เพื่อต้องการที่จะทราบว่านักศึกษามีการวางแผนในการประกอบอาชีพของตนอย่างไรและปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลให้นักศึกษาตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ โดยผู้ศึกษาคาดหวังว่าผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ในการใช้พัฒนาความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาและเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตของคณะฯ ให้เป็นแรงงานที่ไม่ตกงานเมื่อจบการศึกษารวมทั้งเป็นการช่วยให้นักศึกษาสามารถค้นพบงานที่เหมาะสมกับตนได้โดยเร็วมากขึ้นเพื่อลดปัญหาการเสีเวลากับการเปลี่ยนงานหรือการลาออกจากงาน

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลทำให้นักศึกษาตัดสินใจเลือกอาชีพ

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตของเนื้อหา เนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาต้องการศึกษว่านักศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต มีการวางแผนประกอบอาชีพอย่างไร รวมทั้งปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาตัดสินใจในการเลือกประกอบอาชีพคือปัจจัยใดบ้าง
2. ขอบเขตของประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ชั้นปีที่ 3-4 จำนวน 136 คน ประกอบด้วย 2 สาขาวิชา คือ 1) สาขาวิชาการละครอน จำนวน 59 คน 2) สาขาวิชาศิลปะการออกแบบทัศนศิลป์ จำนวน 77 คน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษา ซึ่งคณะสามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการผลิตบัณฑิตของคณะได้
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลทำให้นักศึกษาตัดสินใจเลือกอาชีพซึ่งสามารถนำไปใช้ปรับปรุงการรับเข้าศึกษาของคณะได้
3. ผลการศึกษาครั้งนี้จะสามารถเป็นแนวทางแก้ไขปัญหเกี่ยวกับกรวางแผนในการประกอบอาชีพของนักศึกษาได้

1.5 คำจำกัดความ

การวางแผนประกอบอาชีพ หมายถึง การดำเนินการตามหลักปฏิบัติที่ถูกระบุไว้ ซึ่งเรียกว่า “การวางแผน” โดยต้องดำเนินการภายใต้หลักปฏิบัติ 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การรู้จักตนเอง
2. การรู้จักโลกของอาชีพและค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

3. การปรึกษาผู้มีความรู้/มีประสบการณ์ด้านอาชีพ
4. การเตรียมความพร้อมเพื่อประกอบอาชีพ
5. การวางแผนในการหางาน

ซึ่งการดำเนินการตามหลักปฏิบัติดังกล่าวนี้ก็เพื่อให้ได้มาซึ่งการค้นพบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองจะส่งผลให้ สามารถทำงานได้อย่างมีความสุขและมีความพึงพอใจต่องานที่ทำเมื่อจบการศึกษาออกไปสู่โลกของการทำงาน รวมทั้งเป็นหนทางนำไปสู่การเป็นผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงาน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลการศึกษาเกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การวางแผนในการประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต” ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และรวบรวมผลการศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

2.1 การประกอบอาชีพ

2.1.1 ความหมายความสำคัญและแนวคิดของการเลือกประกอบอาชีพ

2.1.1.1 การประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพ (Occupation) หมายถึง การประกอบกิจการหรือทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเป็นการทำงานเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าจ้างหรือค่าตอบแทนที่จะทำให้บุคคลมีรายได้ในการนำไปซื้อปัจจัย 4 รวมถึงปัจจัยอื่น ๆ มาตอบสนองความต้องการทางร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้กิจกรรมที่เรียกว่าการทำงานยังเป็นกิจกรรมช่วยสร้างความสุขและความทุกข์ให้กับจิตใจของบุคคลได้ กล่าวคือ ในการทำงานหรือการประกอบอาชีพนั้นเป็นกิจกรรมที่เราจะต้องทำร่วมกับคนอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นการสร้างความรู้สึกของการมีส่วนร่วมทำให้รู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งในสังคมของการทำงานแห่งนั้น และอยากจะทำตนให้มีคุณค่าด้วยการใช้ความรู้ความสามารถทำงานอย่างเต็มที่เพื่อให้รู้สึกว่าตนเป็นบุคคลที่ไม่ไร้ค่า (นวลศิริ เปาโรหิตย์, 2537, น. 17, อ้างถึงใน ธิติมา ประภากรเกียรติ, 2548, น. 7)

เคล็อม บุชย์แก้ว (2525, น. 21) กล่าวถึง ความสำคัญของการทำงานว่า การที่มนุษย์ทำงานนั้นก็เพื่อต้องการสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. รายได้หรือปัจจัยในการดำรงชีวิต
2. การยอมรับนับถือจากสังคม
3. การยกย่อง เกียรติยศ ชื่อเสียง
4. ความภาคภูมิใจ
5. ความสุขใจ
6. เพื่อปฏิบัติหน้าที่ของมนุษย์
7. ความมีอิสระเป็นตัวของตัวเอง
8. มีเพื่อนฝูง หรือผู้มีบทบาทร่วมสังคมที่ตนอาศัยอยู่

2.1.1.2 การเลือกประกอบอาชีพ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529, น. 90, อ้างถึงใน พันธุ์ทิพย์ พัทธพงศ์พรรณ, 2556, น. 14) การเลือกประกอบอาชีพ หมายถึง กล่าวว่าการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และในกระบวนการเลือกอาชีพนั้น บุคคลจะเลือกโดยห่างไกลจากความเป็นจริงในช่วงอายุต้น ๆ และระดับความเป็นจริงจะเพิ่มขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น

จำเนียร ช่วงโชติ และคณะ (2525, น. 88-92, อ้างถึงใน ทศนา ทองภักดี, อรพินทร์ ชูชม และ อัจฉรา สุขารมณ, 2551, น. 8) สรุปว่า การเลือกอาชีพเป็นการแสดงออกของ บุคลิกภาพและความสนใจในอาชีพแสดงให้เห็นถึงบุคลิกภาพในการทำงานและ การใช้เวลาว่าง และ เน้นว่าถ้าบุคคลมีบุคลิกภาพที่ชัดเจนแบบใดแบบหนึ่ง และได้รับความช่วยเหลือจากการให้คำปรึกษา รวมทั้งการได้รับข้อมูล ทางด้านอาชีพเป็นอย่างดี บุคคลจะเลือกอาชีพได้อย่างสะดวกและเหมาะสม แต่ถ้าบุคคลมีบุคลิกภาพ ไม่ชัดเจนหรือมีความสับสนในงานอาชีพจะประสบปัญหาในการเลือกอาชีพ

อรอนงค์ แจ่มผล (2525, น. 10, อ้างถึงใน ทศนา ทองภักดี, อรพินทร์ ชูชม และ อัจฉรา สุขารมณ, 2551, น. 8) กล่าวว่า การเลือกอาชีพ หมายถึง การที่บุคคลได้แสดงถึงความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพนั้น ๆ ผู้ที่ตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างแท้จริง ได้แก่ บุคคลที่เลือกอาชีพ โดยพิจารณาจากความเข้าใจในงาน โอกาสในการทำงานและโอกาสในการศึกษา รวมทั้งองค์ประกอบ ส่วนบุคคล ได้แก่ ความถนัด ความสามารถ ความสนใจและค่านิยมของบุคคล

สรุปการเลือกประกอบอาชีพ หมายถึง การเลือกทำงานหรือทำมาหากิน ด้วยกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ในการเลี้ยงชีพ ซึ่งต้องพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบด้านทั้งปัจจัยภายใน ได้แก่ ความรู้ความสามารถ ความถนัด บุคลิกภาพ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ รายได้ ความก้าวหน้า ลักษณะงานสภาพ แวดล้อมของงาน เป็นต้น

2.1.1.3 ความสำคัญของการเลือกประกอบอาชีพ

การเลือกอาชีพเป็นเรื่องของการตัดสินใจที่สำคัญมากที่สุดอย่างหนึ่งในชีวิต เพราะมีผลสะท้อนถึงความสุขของตน ครอบครัว และรวมไปถึงความเจริญของประเทศชาติ สำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น เป็นการวางแนวทางในด้านการเลือกอาชีพและแนวทางในการดำเนินชีวิต ดังนั้น นักการศึกษาจึงได้ให้ความสำคัญ ความสนใจ เพราะการวางรากฐาน การวางแนวทางที่ถูกต้องในระดับนี้ จะช่วยแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้ (ธีรวิทย์ ประทุมทรัพย์, 2521, น. 170, อ้างถึงใน ทศนา ทองภักดี, อรพินทร์ ชูชม และ อัจฉรา สุขารมณ, 2551, น. 9) นอกจากนี้ถ้าบุคคลใดเลือกอาชีพ อย่างเหมาะสม ย่อมทำให้บุคคลนั้น มีความพึงพอใจและเป็นสุขกับชีวิตการทำงานในอนาคตของเขาเนื่องจากการที่จะเลือกอาชีพได้นั้น จะต้องมีความสามารถในการใช้วิจารณญาณตัดสินใจ โดยอาศัยหลักการวิเคราะห์ตนเองและวิเคราะห์

อาชีพประกอบกันซึ่งไม่ใช่สิ่งที่จะทำได้ในระยะเวลาอันสั้น และยังกล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพของบุคคล ซึ่งได้แก่ ความสนใจ สัมฤทธิผลในการเรียน ครอบครัวสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2527, น. 25, อ้างถึงใน พันธุ์ทิพย์ พัทธพงศ์พรรณ, 2556, น. 14) กล่าวว่า อาชีพมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อชีวิตมนุษย์ เพราะเกี่ยวข้องกับ การดำเนินชีวิต เศรษฐกิจ เกียรติยศ ชื่อเสียง การประกอบอาชีพจะทำให้บุคคลเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง รู้สึกว่าตนมีค่า สามารถพึ่งตนเองได้และทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้

คมเพชร ฉัตรศุกกุล (2521, น. 76, อ้างถึงใน ทศนา ทองภักดี, อรพินทร์ ชูชม และ อัจฉรา สุขารมณ, 2551, น. 8) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพมี 3 ประการคือ

1. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความเป็นจริง หมายถึง การตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมในขณะนั้นว่าสังคมต้องการอาชีพอะไร ก็ควรเลือกอาชีพที่ตลาดแรงงานต้องการ
2. องค์ประกอบทางการศึกษา หมายถึง คุณภาพและปริมาณทางการศึกษา ย่อมมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ
3. องค์ประกอบด้านค่านิยม ค่านิยมมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ เช่น นิยมเลือกอาชีพที่สังคมยกย่องมีรายได้สูง เป็นต้น

ศุภวดี บุญญวงค์ (2528, น. 20-22) กล่าวว่า การเลือกอาชีพเปรียบเสมือนการเลือกคู่ครองบางคน ได้รับความสำเร็จในอาชีพซึ่งเหมือนกับผู้ที่ได้รับความสำเร็จในชีวิตครอบครัว มีความมั่นคงอยู่ดีมีสุข บางคนก็ล้มเหลวในอาชีพหรือไม่มีอาชีพเพราะขาดความสามารถหรืออุปนิสัยไม่เอื้ออำนวย การเข้าสู่อาชีพก็เช่นกันกับการเข้าสู่ชีวิตครอบครัว กล่าวคือ เป็นการเลือกโดยพิจารณา ดังนี้

1. การเลือกอาชีพตามความรู้สึกชอบและสนใจ ย่อมจะได้รับความสำเร็จด้านอาชีพสูงกว่าการประกอบอาชีพโดยไม่ชอบ ไม่มีความถนัด
2. การเลือกอาชีพโดยการทดลองปฏิบัติมีโอกาสที่จะช่วยให้บุคคลตัดสินใจเลือกอาชีพได้ดีขึ้น
3. การเลือกอาชีพตามวัยและวุฒิภาวะ บุคคลมีความสนใจในอาชีพต่างกันตามวัยและวุฒิภาวะ
4. การเลือกอาชีพตามกลุ่มอาชีพ บุคคลจะต้องสำรวจตนเองให้ชัดว่าตนจะออกงานในกลุ่มอาชีพของสิ่งแวดล้อมแบบใด แล้วจึงเลือกหรือสร้างงานที่เกี่ยวข้องอยู่ในกลุ่มอาชีพนั้น ๆ ให้เกิดผลและมีความก้าวหน้าต่อไป

5. การเลือกอาชีพตามพื้นฐานครอบครัวและสังคมแวดล้อม การตัดสินใจของบุคคลมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องโดยตรงกับพื้นฐานครอบครัว และสังคมแวดล้อมของบุคคลเป็นอย่างมากอีกด้วย เช่น ระดับเศรษฐกิจของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครองและรายได้ของผู้ปกครอง

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า การเลือกอาชีพนั้นมีความสำคัญอย่างมากและเป็นเรื่องที่ไม่สามารถตัดสินใจได้ง่าย แต่ต้องศึกษาว่าตนเองมีความต้องการ ความสามารถ ความสนใจบุคลิกภาพ ค่านิยม และค่านิ่งถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งจะต้องศึกษาความปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

2.1.1.4 ปัญหาในการเลือกอาชีพ

วัฒนา พัทธราวิช (2531, น. 171-172) กล่าวว่า บุคคลมีความคิดที่แตกต่างกันเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ดังนี้

1. บุคคลมีความต้องการที่จะทราบข่าวสารเกี่ยวกับอาชีพ ต้องการทราบถึงผลดี ผลเสียของอาชีพต่าง ๆ ก่อนที่จะพิจารณาเลือกอาชีพ

2. บุคคลจะคิดหาเหตุผลที่กว้าง ๆ มาก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ บางคนอาจกลัวว่าจะประสบความล้มเหลวในการเลือกอาชีพ บางคนอาจมีความคิดทะเยอทะยานสูงเกินไปในการเลือกอาชีพบางคนมีความรู้เพียงเล็กน้อยเกี่ยวกับอาชีพแต่ละอาชีพ

3. การแสวงหาโอกาสหรือประสบการณ์ในการทำงาน การไปดูสถานที่ทำงานของแต่ละอาชีพการฝึกงานและการสนทนาพูดคุยกับบุคคลที่ทำงานอาชีพต่าง ๆ กัน บุคคลแต่ละคนจะสนใจเกี่ยวกับการแสวงหาสิ่งดังกล่าวนี้ต่างกัน บางคนอาจจะให้ความสนใจมาก บางคนอาจจะให้ความสนใจน้อย และบางคนอาจไม่ให้ความสนใจเลย ขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งต้องอาศัยการแนะนำเป็นรายบุคคล

4. ความรู้เกี่ยวกับการฝึกงานหรือการทดลองปฏิบัติงาน ผู้สนใจในอาชีพบางคนอาจมีความรู้ที่ดีในแต่ละอาชีพ เนื่องจากได้มีประสบการณ์โดยตรงมาแล้ว เช่น การฝึกงานจนมีความรู้ลึกซึ้งเข้าใจในงานอย่างดี เพื่อจะเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพของตนเองต่อไป

5. ฐานะและเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อโดยตรงต่อการเลือกอาชีพ ฐานะครอบครัวของแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน อาชีพบางอย่างต้องการค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนสูง ในขณะที่บางอาชีพไม่จำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนมาก สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการให้การแนะนำเป็นรายบุคคล

6. บุคคลบางคนวางแผนที่จะยึดอาชีพเป็นหลัก แต่บางคนกลับไปคิดถึง การเลือกอาชีพชั่วคราวเท่านั้น

7. ความจำเป็นต้องเข้ารับการศึกษา มีผลกระทบต่อทางเลือกอาชีพโดยตรง

8. บุคคลบางคนมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนและประกอบอาชีพไปพร้อม ๆ กันเพราะปัญหาด้านเศรษฐกิจ

ซึ่งการมองปัญหาในการเลือกอาชีพของวัฒนา พัทธราวิช มีพื้นฐานบนความต้องการเลือกอาชีพโดยทั่วไปของคนไทย ซึ่งกล่าวถึงฐานะและเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อทางเลือกอาชีพโดยตรง

2.1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ

2.1.2.1 ทฤษฎี กินซ์เบิร์ก (Ginzberg and Associates)

Ginzberg and Associates (1930, อ้างถึงใน สมปอง รักษาธรรม, 2540, น. 10) ได้สรุป กระบวนการเลือกอาชีพของบุคคลไว้ดังนี้คือ

1. กระบวนการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นกับบุคคลในช่วงอายุระหว่าง 7-21 ปี

2. กระบวนการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการพัฒนาการด้านอาชีพของบุคคลที่เป็นไปตามขั้นตอนและจะไม่ย้อนกลับ

3. การตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลเป็นกระบวนการที่มีเหตุผลโดยที่บุคคลจะผสมผสานระหว่างความสนใจ ความสามารถของเขากับโอกาสที่เขาจะประกอบอาชีพนั้นได้จริง อันเนื่องมาจากข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น โอกาสที่จะเข้าศึกษา ตลอดจนความต้องการบุคคลในอาชีพนั้น ๆ เป็นต้น

นอกจากนี้ Ginzberg and Associates (1930, อ้างถึงใน สมปอง รักษาธรรม, 2540, น. 10) ยังได้สรุปตัวแปรในกระบวนการเลือกอาชีพของบุคคลซึ่งถือว่าเป็นรากฐานของทฤษฎีไว้ดังต่อไปนี้

1. สภาพความเป็นจริง (Reality) ของบุคคล อันได้แก่ ความสามารถ ความถนัดและโอกาสสังคมเป็นตัวแปรที่สำคัญมาก บุคคลที่ไม่มีความสามารถหรือไม่มีโอกาสที่จะศึกษาเล่าเรียนก็ย่อมมีโอกาสที่จะประกอบอาชีพที่มีรายได้ดีมีเกียรติในสังคมได้น้อย

2. ระดับการศึกษา (Education Process) เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของบุคคล ถ้าได้รับการศึกษามากก็ย่อมจะมีช่องทางในการเลือกประกอบอาชีพได้มาก

3. อารมณ์เป็นตัวแปร (Emotional Factor) ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกชนิดหรือประเภทของอาชีพ ซึ่งบางคนมีความใฝ่ฝันที่จะประกอบอาชีพทางด้านศิลป์ เช่น อาชีพนักแสดง นักออกแบบ เป็นต้น

4. ค่านิยมเป็นตัวแปร (Personal Values) ที่สำคัญในการเลือกอาชีพของบุคคล ค่านิยมของบุคคลที่เกี่ยวกับเงินและวัตถุทำให้บุคคลนิยมเลือกอาชีพที่มีรายได้ เช่น อาชีพแพทย์ อาชีพวิศวกร อาชีพนักธุรกิจ เป็นต้น

Ginzberg and Associates (1930, อ้างถึงใน สมปอง รักษารธรรม, 2540, น. 12) ได้แบ่งขั้นตอน การเลือกอาชีพของบุคคลออกเป็น 3 ระยะคือ

1. ระยะเพ้อฝันถึงอาชีพ (Fantasy Period) เป็นช่วงเวลาก่อนที่เด็กจะมีอายุได้ 11 ปี เด็กจะมีความเพ้อฝันถึงอาชีพต่าง ๆ ที่ตนชอบและอยากจะทำประกอบอาชีพนั้น ๆ เมื่อเติบโตขึ้น โดยได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม เช่น โทรทัศน์ หนังสือ หรืออาชีพของบุคคลในครอบครัว เด็กจะเกิดเพ้อฝัน จะเป็นตำรวจ นายอำเภอ ทหารหรือแพทย์ โดยที่ไม่คำนึงถึงความสามารถของตนเองและความเป็นไปได้โดยทั่วไป

2. ระยะพิจารณาอาชีพ (Tentative Period) เป็นระยะที่เด็กมีอายุระหว่าง 11-17 ปี การพัฒนาการเลือกอาชีพในระยะนี้แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

2.1 ขั้นเกิดความสนใจ (Interest Stage) เป็นขั้นที่เด็กเริ่มมีความรู้สึกว่าเขาสนใจบางสิ่งบางอย่างมากกว่าสิ่งอื่น ๆ

2.2 ขั้นแห่งความสามารถ (Capacity Stage) ในขั้นนี้เด็กจะตระหนักถึงความสามารถของตนเองในการทำงานหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ

2.3 ขั้นของค่านิยม (Value Stage) เป็นขั้นที่เด็กเริ่มเข้าใจค่านิยมของตนเอง และของสังคม เช่น รายได้หรือชื่อเสียง เกียรติยศ ที่จะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ

2.4 ขั้นของการเปลี่ยนแปลง (Transition Stage) เป็นขั้นที่เด็กตระหนักถึงภาระหน้าที่ของตน ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ เด็กจะพยายามรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อนำมาพิจารณา

3. ระยะเลือกอาชีพตามความเป็นจริง (Realistic Period) เป็นระยะที่เด็กมีอายุระหว่าง 17 ปี จนถึง วัยผู้ใหญ่ตอนต้น การพัฒนาการเลือกอาชีพในขั้นนี้แบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นดังนี้

3.1 ขั้นสำรวจอาชีพ (Exploration Stage) เป็นขั้นที่บุคคลสำรวจอาชีพต่าง ๆ เพื่อค้นอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตัวเองที่ได้ทราบแล้วในระยะพิจารณาอาชีพ ในขั้นนี้บุคคล จะทดลองเรียนวิชาการและวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตลอดจนการทดลองทำงานนอกเวลาเรียนโดยเลือกเรียนหรือทำงานเฉพาะที่ตนเองสนใจ

3.2 ขั้นรวบรวมความคิด (Crystallization Stage) เป็นขั้นที่บุคคลมีความพร้อมที่จะเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งจากอาชีพที่บุคคลมีความสนใจอยู่ประมาณสองสามอาชีพ เนื่องจากได้รวบรวมและความคิดไว้พอสมควร

3.3 ขั้นตัดสินใจเลือกอาชีพ (Specification Stage) เป็นขั้นสุดท้ายของกระบวนการเลือกอาชีพในขั้นนี้บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจงอาชีพเดียว เช่น วิศวกร หรือทันตแพทย์

กระบวนการพัฒนาการด้านอาชีพของ Ginzberg ตั้งแต่ระยะเพื่อฝันจนถึงขั้นสุดท้ายของระยะเลือกอาชีพตามความเป็นจริง กินเวลาประมาณ 10 ถึง 15 ปี ทุกระยะและทุกขั้นตอนของการเลือกอาชีพดังกล่าว Ginzberg and Associates ตระหนักดีว่าได้เป็นไปได้ โดยประมาณเท่านั้นทั้งนี้ก็เพราะสังคมทุกสังคมในปัจจุบันมีความสับสนมากขึ้น และก็มีอาชีพเพิ่มขึ้นอีกเป็นอันมากและนอกจากนั้น บุคคลแต่ละคนยังมีความแตกต่างกันมากทั้งในด้านสภาพแวดล้อม สภาพร่างกายและจิตใจอีกด้วย สรรวจได้พบว่า ขั้นทั้งสาม ที่เกิดกับบุคคลนั้นเร็วกว่าที่ Ginzberg and Associates ได้กล่าวไว้ในแนวคิด แต่ระยะขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการ พัฒนาอาชีพก็ได้รับการยอมรับจากงานวิจัยหลายแห่ง แนวคิดของ Ginzberg and Associates จึงนับว่ามีประโยชน์ต่อการแนะแนวอาชีพโดยเฉพาะการช่วยให้นักแนะแนวได้ตระหนักกว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลไม่ได้ทำได้ชั่วระยะเวลาอันสั้น แต่จะต้องเป็นกระบวนการที่ใช้เวลาอันยาวนาน

2.1.2.2 ทฤษฎีของโรว์ (Roe)

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Roe's Theory (1957, อ้างถึงใน สมปอง รักษาธรรม, 2540, น. 13-15) Roe เป็นนักจิตวิทยาคลินิก ได้สร้างทฤษฎีการเลือกอาชีพขึ้น เมื่อปี ค.ศ. 1957 โดยอาศัยผลงานวิจัยทางด้านจิตวิทยาที่ทำไว้หลายโครงการ งานวิจัยส่วนใหญ่เกี่ยวกับ

1. บุคลิกภาพมีความแตกต่างกันตามพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม แบบแผน ความสนใจและแรงจูงใจอันจะนำไปสู่ความสัมฤทธิ์ผล
2. ความแตกต่างของบุคลิกภาพของบุคคลในการเข้าสู่อาชีพนั้นเป็นผลมาจากประสบการณ์บางอย่างในวัยเด็ก

Roe ได้ปรับปรุงทฤษฎีใหม่ในปี ค.ศ. 1964 โดยใช้ความเข้าใจตามทฤษฎีของ Maslow เป็นพื้นฐาน จึงจัดทฤษฎีของ Roe อยู่ในประเภท “ทฤษฎีความต้องการ” (Needs Theory) เพราะได้ให้ความสนใจต่อความต้องการของบุคคล Roe เห็นว่าทุกคนในสังคมอยู่ภายใต้อิทธิพลของความต้องการซึ่งบุคคลพยายามหาทางตอบสนองความต้องการของตน อาชีพในทัศนะของ Roe นั้นไม่ได้หมายถึงแต่เพียงกิจกรรมที่บุคคลทำเพื่อหาเลี้ยงชีพเท่านั้น แต่หมายถึงวิถีชีวิตหรือกิจกรรมที่บุคคลกระทำเกือบตลอดชีวิต เพื่อให้ได้รับการตอบสนองความต้องการของตนทุกระดับ วิถีชีวิตหรือรูปแบบของการดำเนินชีวิตของบุคคลจึงเป็นผลของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมใน

วัยเด็ก การเลือกรูปแบบการดำเนินชีวิตเพื่อให้ตอบสนองความต้องการในระดับต่าง ๆ จึงเกิดเป็นอุปนิสัยในการเลือกอาชีพของบุคคล

ทฤษฎีของ Roe ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบด้วยกันคือ

1. อิทธิพลของพันธุกรรม จะเป็นตัวกำหนดและจำกัดการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บุคคลเกิดความต้องการ

2. อิทธิพลของทฤษฎีความต้องการของ Maslow (Maslow Hierarchical Needs Theory) ซึ่งได้จัดลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์จากต่ำสุดไปถึงขั้นสูงสุดไว้ดังนี้

2.1 ความต้องการด้านสรีระ (Physiological)

2.2 ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs)

2.3 ความต้องการความรักความความเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Needs)

2.4 ความต้องการเห็นตนเองมีคุณค่า (Esteem Needs)

2.5 ความต้องการที่จะเข้าใจตนเอง (Needs for Self-Actualization)

2.6 ความต้องการที่จะรู้และเข้าใจ (Desire to know and Understand)

2.7 ความต้องการทางด้านสุนทรียะ (Aesthetic Needs)

3. อิทธิพลของประสบการณ์ในวัยเด็กตอนต้น (Early Childhood Experiences) ซึ่งเป็นผลมาจากการเลี้ยงดูเด็กของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง Roe ได้แบ่งแบบฉบับของการเลี้ยงดูเด็กซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคลออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

3.1 การเลี้ยงดูแบบไม่สนใจหรือหลีกเลี่ยง (Avoidance of the Child) แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

3.1.1 การเลี้ยงดูแบบไม่ยอมรับเด็ก พ่อแม่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเด็ก ละเลยไม่ให้ความสนใจต่อความคิดเห็นหรือความต้องการของเด็กปฏิบัติต่อเด็กแบบเย็นชา แต่จะคอยดูว่าและลงโทษเด็ก ชอบตั้งกฎเกณฑ์ ทำให้เด็กขาดความสุขและมองโลกในแง่ร้าย ไม่ชอบสังคม และมีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลน้อย เช่น อาชีพด้านวิทยาศาสตร์ อาชีพการเกษตร และ อาชีพด้านเทคนิค เป็นต้น

3.1.2 การเลี้ยงดูแบบละเลยเด็กหรือทอดทิ้ง พ่อแม่จะละเลยไม่เอาใจใส่ไม่รับผิดชอบทอดทิ้งให้เด็กดิ้นรนตามลำพัง ไม่สัมผัสและไม่ตอบสนองในด้านต่างๆ ของเด็ก แต่จะให้เฉพาะปัจจัยขั้นพื้นฐานบ้าง เด็กจะขาดความสุขและมักมองโลกในแง่ร้าย ไม่ชอบสังคม และมีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลน้อย

3.2 การเลี้ยงดูด้วยอารมณ์ (Emotional Concentration on the Child) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

3.2.1 การเลี้ยงดูแบบปกป้องมากเกินไป พ่อแม่มีความรักเอ็นดูต่อเด็กมากให้ความสุขความอบอุ่น ปกป้อง ระวังระมัดระวังทุกฝีก้าว ถูกจำกัดอิสรภาพ และไม่ยอมให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองทำให้เด็กต้องพึ่งแต่พ่อแม่ เด็กมีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพที่สัมพันธ์กับบุคคลน้อย

3.2.2 การเลี้ยงดูแบบเข้มงวดเรียกร้องจากเด็กมาก พ่อแม่จะวางมาตรฐานไว้สูงความหวังสูงเกินกว่าเด็กจะทำได้ บังคับให้เด็กกระทำการต่าง ๆ ที่สังคมยอมรับ เด็กจะได้รับความรักก็ต่อเมื่อสามารถทำตามสิ่งที่ผู้ปกครองคาดหวังไว้ได้สำเร็จ การเลี้ยงดูแบบนี้จะทำให้เด็กเกิดความเครียดสูง ซึ่งทำให้เด็กเป็นคนก้าวร้าวและเก็บตัว เด็กจะมีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลน้อย

3.3 การเลี้ยงดูแบบยอมรับ ให้ความรักและความอบอุ่นแก่เด็ก (Acceptance of the Child) ซึ่งแบ่งได้ 2 ลักษณะคือ

3.3.1 การเลี้ยงดูแบบไม่เข้มงวดต่อเด็ก ผู้ปกครองให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็กตั้งกฎเกณฑ์เพื่อควบคุมความประพฤติของเด็กเพียงเล็กน้อยและไม่เข้มงวดต่อกฎเกณฑ์ เด็กได้รับความอบอุ่นและชอบสังคมกับบุคคลอื่น เด็กมีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับบุคคล เช่น อาชีพธุรกิจ อาชีพบริการและอาชีพการแสดง เป็นต้น

3.3.2 การเลี้ยงดูแบบ ให้ความรักผู้ปกครองให้ความรักความอบอุ่นให้กำลังใจ ให้การสนับสนุน เด็กมีความสุขมีอิสระและได้รับการตอบสนองความต้องการชอบสังคมและมีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลมาก

Roe มีความเชื่อว่า องค์ประกอบดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับอาชีพของบุคคลดังนี้คือ

1. แบบฉบับของการเลี้ยงดูเด็กมีอิทธิพลต่อการเลือกประเภทอาชีพ
2. ความต้องการในระดับต่าง ๆ ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีผลต่อระดับความสำเร็จในการประกอบอาชีพของบุคคล ความสำเร็จจะมีมากน้อยเพียงไร ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถและภูมิหลังทางด้านเศรษฐกิจสังคมของบุคคล

2.1.2.3 ทฤษฎีของฮอลแลนด์ (Holland)

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ (Holland's Theory of Vocational Choice) จอห์น แอลฮอลแลนด์ (Holland อ้างถึงใน ธิติมา ประภากรเกียรติ, 2548, น. 10) เป็นผู้สร้างทฤษฎีการเลือกอาชีพ แบบสำรวจความสนใจในอาชีพ และแบบสำรวจบุคลิกภาพตนเอง เพื่อช่วยในการเลือกอาชีพ โดยตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

1. การเลือกอาชีพเป็นการแสดงออกถึงบุคลิกภาพของบุคคล ความสนใจในอาชีพแสดงให้เห็นถึงบุคลิกภาพในการทำงาน การใช้เวลาว่างและงานอดิเรกของบุคคล

2. การสำรวจความสนใจในอาชีพ เป็นการวัดบุคลิกภาพของบุคคล

3. ถ้าบุคคลเลือกประกอบอาชีพอย่างหนึ่ง อันเนื่องมาจากประวัติและบุคลิกภาพของเขา อาชีพอย่างเดียวกันนั้นก็จะต้องดึงดูดความสนใจของบุคคลที่มีบุคลิกภาพหรือลักษณะที่ตรงหรือคล้ายคลึงกัน

4. บุคคลแต่ละคนมีความสนใจต่ออาชีพอยู่สองสามอาชีพซึ่งจะมีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพมาก

5. ความพึงพอใจ ความมั่นคงและความสำเร็จ ในการประกอบอาชีพขึ้นอยู่กับความสอดคล้องระหว่างบุคลิกภาพของบุคคลกับสภาพแวดล้อมของงาน

Holland ได้สรุปทฤษฎีของเขาไว้ 4 ประการดังนี้

1. ในสังคมของวัฒนธรรมตะวันตก สามารถแบ่งบุคคลออกตามลักษณะของบุคลิกภาพ ได้ 4 ประเภทคือ พวกชอบเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ป็นรูปธรรม พวกที่ชอบเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ใช้ความคิด การแก้ปัญหาพวกชอบเข้าสังคม พวกชอบระเบียบแบบแผน พวกที่มีความทะเยอทะยาน ชอบมีอำนาจและพวกชอบศิลปะ

2. บรรดาอาชีพต่าง ๆ นั้น สามารถแบ่งตามลักษณะและสภาพแวดล้อมได้ 6 ชนิด ซึ่งสอดคล้องกับบุคลิกภาพของคนทั้ง 6 ประเภท

3. บุคคลย่อมแสวงหาสภาพแวดล้อมและอาชีพ ซึ่งเปิดโอกาสให้เขาได้ใช้ความสามารถและทักษะ เพื่อแสดงออกถึงค่านิยมและทัศนคติ ตลอดจนการมีบทบาทที่เหมาะสมและหลีกเลี่ยงบทบาทที่ไม่เหมาะสมกับตนเอง

4. พฤติกรรมของบุคคลสามารถอธิบายได้จากปฏิกริยาระหว่างแบบฉบับแห่งพฤติกรรมของเขากับสภาพแวดล้อมของเขา

Holland กล่าวว่า ถ้าบุคคลมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมสำหรับอาชีพใดอาชีพหนึ่งและได้รับความช่วยเหลือจากการได้รับข้อมูลด้านอาชีพและการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแล้ว จะทำให้เลือกอาชีพได้สะดวกและเหมาะสม ถ้าบุคคลใดมีบุคลิกภาพไม่คงที่ในทางใดทางหนึ่ง ไม่มีความชอบหรือความสนใจในด้านใดเสียเลย จะประสบปัญหาในการเลือกอาชีพ ถ้าบุคคลใดไม่สามารถเลือกอาชีพตามความต้องการอันดับแรกของตนได้ ก็จะต้องเลือกอันดับรองลงมาซึ่งเหมาะกับบุคลิกภาพของเขาต่อไป แต่ถ้ามีความชอบที่กำกวมก็จะทำให้เลือกอาชีพได้ยาก

2.1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวังและความต้องการในอาชีพ

2.1.3.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of Needs Theory)

เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ ซึ่งมีลำดับขั้นความต้องการแบ่งเป็น 5 ระดับ เรียงลำดับจากขั้นพื้นฐานไปยังระดับสูงสุด เริ่มจากความต้องการด้านร่างกาย 3 ระดับ และความต้องการทางด้านจิตใจ 2 ระดับ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการลำดับต่ำสุดและเป็นพื้นฐานของชีวิต เป็นแรงผลักดันทางชีวภาพ เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัย หากพนักงานมีรายได้จากการปฏิบัติงานเพียงพอ ก็จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยมีอาหารและที่พักอาศัย เขาก็จะมีกำลังที่จะทำงาน ต่อไป และการมีสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสม เช่น ความสะอาด ความสว่าง การระบายอากาศที่ดี การบริการสุขภาพ เป็นการสนองความต้องการในลำดับนี้ได้

ขั้นที่ 2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety and Security Needs) เป็นความต้องการที่จะเกิดขึ้นหลังจากที่ความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนองอย่างไม่ขาดแคลนแล้ว หมายถึง ความต้องการ สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยทั้งทางกายและจิตใจ ความมั่นคงในงาน ในชีวิตและสุขภาพ การสนองความต้องการนี้ ต่อพนักงาน ทำได้หลายอย่าง เช่น การประกันชีวิตและสุขภาพ กฎระเบียบข้อบังคับที่ยุติธรรม การให้มีสภาพแรงงาน ความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

ขั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เมื่อมีความปลอดภัยในชีวิตและมั่นคงในการงานแล้ว คนเราจะต้องความรัก มิตรภาพ ความใกล้ชิดผูกพัน ต้องการเพื่อน การมีโอกาสเข้าสมาคมสังสรรค์กับผู้อื่น ได้รับการยอมรับเป็นสมาชิกในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือหลายกลุ่ม

ขั้นที่ 4 ความต้องการการได้รับการยกย่องนับถือ (Esteem Needs) เมื่อความต้องการทางสังคมได้รับการตอบสนองแล้ว คนเราจะต้องการสร้างสถานภาพของตัวเองให้สูงเด่น มีความภูมิใจและสร้างการนับถือตนเอง ชื่นชมในความสำเร็จของงานที่ทำ ความรู้สึกมั่นใจในตัวเองแลเกียรติยศ ความต้องการเหล่านี้ ได้แก่ ยศ ตำแหน่ง ระดับเงินเดือนที่สูง งานที่ท้าทาย ได้รับการยกย่องจากผู้อื่น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในงาน โอกาสแห่งความก้าวหน้าในงานอาชีพ เป็นต้น

ขั้นที่ 5 ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization Needs) เป็นความต้องการระดับสูงสุด คือต้องการจะเต็มเต็มศักยภาพของตนเอง ต้องการความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนาสูงสุดของตัวเอง ความเจริญก้าวหน้า การพัฒนาทักษะความสามารถให้ถึงขีดสุดยอด

มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจและการคิดสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ การก้าวสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นในอาชีพ และการทำงาน เป็นต้น (โนวาบิซส์, 2559)

ความต้องการที่จะประกอบอาชีพที่ดีของมนุษย์เกิดขึ้นเนื่องจากเหตุผลที่ว่า การได้ประกอบอาชีพที่ดีคือสิ่งจะนำมาซึ่งรายได้เลี้ยงชีพและตอบสนองความต้องการ กล่าวคือ การได้รับค่าจ้างที่ดี มีงานที่มั่นคงทำ สอดคล้องกับการตอบสนองความต้องการตามลำดับขั้นความต้องการ ขั้นที่ 1 ความต้องการด้านร่างกายและความต้องการขั้นที่ 2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ส่วนการได้รับการยอมรับนับถือจากหัวหน้าหรือเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนเกียรติยศชื่อเสียงที่ได้จากการทำงานจะนำมาซึ่งการตอบสนองความต้องการขั้นที่ 3 ความต้องการทางสังคม ขั้นที่ 4 ความต้องการการได้รับการยกย่องนับถือ และขั้นที่ 5 ความต้องการความสำเร็จในชีวิต ตามลำดับ

2.1.3.2 ทฤษฎีแรงจูงใจของเฮอริชเบิร์ก (Herzberg)

การจูงใจของ Herzberg (1930, อ้างถึงใน จิรนนท์ ไวยศรีแสง, 2552, น. 18-20) ได้คิดค้นทฤษฎีการจูงใจในการทำงานซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในวงการบริหาร ชื่อทฤษฎีของ Herzberg มีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป คือ “Motivation-maintenance Theory” หรือ “Dual Factor Theory” หรือ “The Motivation-hygiene Theory” ในการเริ่มต้นค้นคว้าเพื่อสร้างทฤษฎี Herzberg ได้ดำเนินการสัมภาษณ์นักวิศวกรและนักบัญชี ซึ่งจุดมุ่งหมายของการค้นคว้าเพื่อศึกษาทัศนคติที่เกี่ยวกับงานเพื่อที่จะให้มีหนทางเพิ่มผลผลิต ลดการขาดงาน และสร้างความสัมพันธ์อันดีในการทำงาน และเพื่อประโยชน์ทั่วไปสำหรับทุก ๆ คนก็คือ ความเข้าใจเกี่ยวกับอิทธิพลต่าง ๆ ที่จะมีผลช่วยในการปรับปรุงขวัญ และกำลังใจ ที่จะส่งผลให้ทุกคนมีความสุขกายสบายใจและมีความพึงพอใจมากยิ่งขึ้น

จากการวิเคราะห์คำตอบจากข้อความที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบมา ปรากฏว่า ปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่แตกต่างกันมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับความรู้สึกที่ดีและไม่ดีที่เกิดขึ้น ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้สามารถแยกออกได้เป็นสองกลุ่มใหญ่ ๆ คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่ดีและมีผลเกี่ยวกับความพึงพอใจเกี่ยวกับงานที่ทำก็คือ ความสำเร็จ (Achievement) การยอมรับ (Recognition) ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้า และคุณลักษณะของงานที่ทำอยู่ คือ ฐานะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับหัวหน้างาน กับเพื่อนร่วมงานกับลูกน้อง เทคนิคในการบังคับบัญชา นโยบายของบริษัทและการบริหาร ความมั่นคงในงาน สภาพการทำงาน เงินเดือน และเรื่องราวส่วนตัวที่ถูกรบกวนโดยสภาพของงาน Herzberg ให้ชื่อปัจจัยกลุ่มหลังนี้ว่า “ปัจจัยที่เกี่ยวกับการบำรุงรักษาจิตใจ” (Hygiene or Maintenance Factors) เหตุผลที่เรียกชื่อเช่นนี้เพราะปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่มีผลในทางป้องกันเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ปัจจัยเหล่านี้จะไม่สามารถสร้างแรงจูงใจได้ แต่อาจป้องกันมิให้แรงจูงใจเกิดขึ้นมาได้ การต้องสนใจติดตามดูปัจจัยที่

จำเป็นเพื่อการรักษาจิตใจนี้ จึงนับว่าเป็นเรื่องที่จำเป็น แต่ปัจจัยกลุ่มนี้เพียงกลุ่มเดียวย่อมไม่เป็นการเพียงพอ สำหรับที่จะให้เป็นเงื่อนไขสำหรับการสร้างแรงจูงใจ

1. ปัจจัยจูงใจ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรงเพื่อจูงใจให้คนชอบและรักงานปฏิบัติ เป็นการกระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจให้แก่บุคคลในองค์การ ให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะปัจจัยที่สามารถสนองตอบความต้องการภายในบุคคลได้ด้วยกัน ได้แก่

1.1 ความสำเร็จในการทำงานของบุคคล หมายถึง การที่บุคคลสามารถทำงานได้เสร็จสิ้นและประสบความสำเร็จอย่างดี เป็นความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การรู้จักป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น เมื่อผลงานสำเร็จจึงเกิดความรู้สึกพึงพอใจและปลื้มในผลสำเร็จของงานนั้น ๆ

1.2 การได้รับการยอมรับนับถือ หมายถึง การได้รับการยอมรับนับถือไม่ว่าจากผู้บังคับบัญชา การยอมรับนี้อาจจะอยู่ในการยกย่องชมเชยแสดงความยินดี การให้กำลังใจหรือการแสดงออกอื่นใดที่สื่อให้เห็นถึงการยอมรับในความสามารถ เมื่อได้ทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดบรรลุผลสำเร็จ การยอมรับนับถือจะแฝงอยู่กับความสำเร็จในงานด้วย

1.3 ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ หมายถึง งานที่น่าสนใจ งานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทำให้อายุยืนยาวหรือเป็นงานที่มีลักษณะสามารถกระทำได้ตั้งแต่ต้นจนจบโดยลำพังแต่ผู้เดียว

1.4 ความรับผิดชอบ หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบได้อย่างดี ไม่มีการตรวจหรือควบคุมอย่างใกล้ชิด

1.5 ความก้าวหน้า หมายถึง ได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นของบุคคลในองค์การ การมีโอกาสได้ศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมหรือได้รับการฝึกอบรม

2. ปัจจัยค้ำจุน หรืออาจเรียกว่า ปัจจัยสุขอนามัย หมายถึง ปัจจัยที่จะค้ำจุนให้แรงจูงใจในการทำงานของบุคคลมีอยู่ตลอดเวลา ถ้าไม่มีหรือมีในลักษณะไม่สอดคล้องกับบุคคลในองค์การ บุคคลในองค์การจะเกิดความไม่ชอบงานขึ้น และปัจจัยที่มาจากภายนอกบุคคล ได้แก่

2.1 เงินเดือน หมายถึง เงินเดือนและการเลื่อนขึ้นเงินเดือนในหน่วยงานนั้น ๆ เป็นที่พอใจของบุคลากรในการทำงาน

2.2 โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต นอกจากจะหมายถึง การที่บุคคลได้รับการแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งภายในหน่วยงานแล้ว ยังหมายถึงสถานการณ์ที่บุคคลสามารถได้รับความก้าวหน้าในทักษะวิชาชีพด้วย

2.3 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน หมายถึง การติดต่อไปไม่ว่าเป็นกิริยา หรือวาจาที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกันมีความเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างดี

2.4 สถานะของอาชีพ อาชีพหมายถึง อาชีพนั้นเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคมที่มีเกียรติ และศักดิ์ศรี

2.5 นโยบายและการบริหารงาน หมายถึง การจัดการและการบริหารองค์การ การติดต่อสื่อสารภายในองค์การ

2.6 สภาพการทำงาน หมายถึง สภาพทางกายภาพของงาน เช่น แสง เสียง อากาศ ชั่วโมงการทำงาน รวมทั้งลักษณะของสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น อุปกรณ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ อีกด้วย

2.7 ความเป็นอยู่ส่วนตัว หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีอันเป็นผลที่ได้รับจากงานในหน้าที่ของเขาไม่มีความสุข และพอใจกับการทำงานในแห่งใหม่

2.8 ความมั่นคงในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อความมั่นคงในการทำงาน ความยั่งยืนของอาชีพ หรือความมั่นคงขององค์การ

2.9 วิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชา หมายถึง ความสามารถของผู้บังคับบัญชาในการดำเนินงานหรือความยุติธรรมในการบริหาร

โดยสรุป Herzberg ได้ให้ความเข้าใจว่า แรงจูงใจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากแต่คนและจะมีขึ้นอยู่กับผู้บริหารโดยตรง และปัจจัยที่ใช้ในการบำรุงจิตเจ้านั้นอย่างดีที่สุดก็คือจะสามารถช่วยขจัดความไม่พอใจต่าง ๆ ได้ แต่จะไม่สามารถสร้างความพึงพอใจได้ ดังนั้น ในกระบวนการจูงใจที่ต้องการสร้างให้เกิดแรงจูงใจที่ดี จึงจำเป็นต้องจัดและกำหนดปัจจัยต่าง ๆ ทั้งสองกลุ่ม คือ ทั้งปัจจัยที่ใช้บำรุงจิตใจ (สภาพแวดล้อม) และปัจจัยที่ใช้จูงใจได้ (ของงานที่ทำ) ทั้งสองอย่างพร้อมกัน

ในการแก้ไขปัญหารื่องการจูงใจนี้ Herzberg ได้เริ่มต้นพัฒนาวิธีการเพิ่มพูนเนื้อหาของงาน (Job Enrichment) เพื่อให้ค่าของงานสูงขึ้นและมีเนื้อหามากขึ้น เพื่อให้มีปัจจัยที่ใช้จูงใจได้เพิ่มมากขึ้นในตัวเอง การออกแบบงานเสียใหม่ให้มีคุณค่าเนื้อหาสูงขึ้นนี้เอง ที่งานต่างจะมีความหมายมากยิ่งขึ้น มีความสำเร็จในงานมากขึ้น มีทั้งการยอมรับ ทั้งความรับผิดชอบสูงขึ้น ก้าวหน้ามากขึ้น และส่งเสริมการเติบโตให้แก่แต่ละคนได้ ซึ่งจะมีผลต่อการจูงใจเป็นอันมาก

จะเห็นได้ว่าทฤษฎีการจูงใจของ Herzberg มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดและคล้ายกับทฤษฎีการจูงใจของ Maslow เป็นอันมาก ซึ่งในทางปฏิบัติจากการพิสูจน์ยืนยันว่า ทฤษฎีทั้งสองเป็นความจริงและใช้ได้กับกลุ่มอาชีพที่มีฐานะตำแหน่งสูง เช่น วิศวกรหรือนักบัญชี ดังที่กล่าวมา

แต่อย่างไรก็ตาม กรณีการนำไปใช้กับพนักงานระดับต่ำลงไปหรือพนักงานสตรี และ ณ ระดับของพนักงานประจำวัน ผลปรากฏว่าไม่เป็นไปตามที่กล่าวที่เดิยวนัก (สมพล คณานุเคราะห์, 2559)

2.2 การวางแผนในการประกอบอาชีพ

2.2.1 ความหมายและแนวคิดการวางแผนประกอบอาชีพ

2.2.1.1 ความหมายของการวางแผนประกอบอาชีพ

นภาพร ศิริจันทร์ (2539, น. 42, อ้างถึงใน ปรัชญา วัฒนธรรม, 2543, น. 21) ได้กล่าวถึงการวางแผนเข้าสู่อาชีพว่า เป็นการเตรียมตัวทางทักษะและความรู้ให้เกิดความชำนาญโดยเรียนรู้ระบบงานเพิ่มเติมในขณะที่มีทักษะอยู่แล้ว

อัครเดช พงษ์ปรีดา (2541, น. 78, อ้างถึงใน ปรัชญา วัฒนธรรม, 2543, น. 21) ได้ให้ความหมายของการวางแผนเข้าสู่อาชีพว่า เป็นกระบวนการคิดโดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นก่อนออกสู่ตลาดแรงงาน เช่น ทักษะคิดต่อการทำงาน ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความกระตือรือร้น ระดับการศึกษา ความสามารถพิเศษความต้องการของตลาดแรงงาน สภาพความเป็นอยู่ทางกายภาพและเศรษฐกิจ

พงษ์สุภี จิตเวช (2542, น. 36, อ้างถึงใน ปรัชญา วัฒนธรรม, 2543, น. 22) ได้ให้แนวคิดถึงการวางแผนเพื่อเพิ่มโอกาสในการได้งานว่านักศึกษาจะต้องมีการเตรียมการขณะกำลังศึกษา โดยการหาข้อมูลเกี่ยวกับงานที่ตนต้องการให้ได้มากที่สุดแล้วพิจารณาเปรียบเทียบกับความเป็นไปได้ โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของตนเอง

Endicott (1948, อ้างถึงใน ปรัชญา วัฒนธรรม, 2543, น. 22) ได้ให้คำจำกัดความว่า เป็นกระบวนการที่เริ่มจากการที่บุคคลตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องตัดสินใจอย่างฉลาด ในการเลือกอาชีพที่ตรงกับความเป็นจริง

Krumboltz and Thoresen (1969, อ้างถึงใน พิพัฒน์ บุญฉิม, 2545, น. 19) การวางแผนเข้าสู่อาชีพเป็นกระบวนการตัดสินใจในการเลือกทางเดินเกี่ยวกับอาชีพที่เป็นไปได้ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นภายหลัง ซึ่งการเลือกนั้นอยู่บนพื้นฐานของความต้องการของแต่ละบุคคลในการที่จะได้รับค่าตอบแทนหรือประสบการณ์ตามที่ได้วางจุดมุ่งหมายไว้

จากความหมายต่าง ๆ ตามที่มีผู้กล่าวไว้แล้วนั้น สามารถสรุปได้ว่าการวางแผนเข้าสู่อาชีพ คือ การเตรียมความพร้อมให้กับตนเองในการก้าวเข้าสู่โลกของการประกอบอาชีพ โดยการประเมินความสามารถแห่งตนพร้อมพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก เพื่อให้ทราบถึงอาชีพที่มีความเหมาะสมกับตนแล้วสร้างแนวทางมุ่งสู่อาชีพนั้น

2.2.1.2 ความสำคัญของการวางแผนในการจะเข้าทำงาน

1. การวางแผนช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด เพื่อให้ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด แต่ให้เกิดประโยชน์คุณค่ามากที่สุด
2. การวางแผนช่วยให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ บรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจากมีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานอย่างแน่นอน เป็นแนวทางให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่ ตามบทบาทเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้
3. การวางแผนช่วยลดปัญหาความขัดแย้ง เนื่องจากมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการตลอดจนบทบาทหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมที่ไม่ซับซ้อน
4. การวางแผนช่วยให้นักศึกษาผู้วางแผนสามารถคาดคะเนล่วงหน้าถึงปัญหาและอุปสรรค อันอาจเกิดขึ้นและสามารถปรับใช้สถานการณ์ทั้งดีและเลวให้เกิดประโยชน์
5. การวางแผนช่วยให้สามารถควบคุมกิจกรรมที่ต้องทำได้อย่างมีระบบ และไม่ก่อให้เกิดผลในทางลบ
6. การวางแผนช่วยให้การพัฒนา หรือแก้ปัญหาของนักศึกษาผู้วางแผน เป็นไปอย่างทันเหตุการณ์ เนื่องจากได้มีการวิเคราะห์ปัญหาอย่างมีระบบ ทำให้สามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและกาดำเนินการที่ทันต่อเหตุการณ์
7. การวางแผนช่วยให้การพัฒนาทุกด้าน ทุกขั้นตอนให้มีความสอดคล้องกัน เป็นการลดความซับซ้อนในการใช้ทรัพยากร เช่น การวางแผนการศึกษาควรสอดคล้องกับแผนการทำงาน
8. การวางแผนจะช่วยให้เกิดความร่วมมือ ประสานงานระหว่างบุคคลอื่นที่มีภารกิจเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน ซึ่งสามารถเกื้อหนุนซึ่งกันและกันได้
9. การวางแผนช่วยให้กำหนดอนาคตของตนเองได้ เพราะการวางแผนจะเกี่ยวข้องกันกับการคาดการณ์ล่วงหน้า โดยเฉพาะการเตรียมการเพื่อป้องกันปัญหาอันอาจเกิดขึ้นในอนาคตจะเห็นได้ว่าการวางแผนมีความสำคัญยิ่ง แต่การวางแผนจะช่วยให้เกิดประโยชน์ก็ต่อเมื่อมีการวางแผนที่ดี ถูกต้องตามกระบวนการที่จำเป็น (จิรนนท์ ไวยศรีแสง, 2552, น. 32)

2.2.1.3 แนวคิดของการวางแผนเข้าสู่อาชีพ

การทำงานเป็นความสามารถในการประกอบอาชีพนั้น ๆ เพื่อก่อให้เกิดรายได้สำหรับดำรงชีวิต โดยใช้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ ความชำนาญที่เกิดจากกระบวนการทางการศึกษา การทำงานจะช่วยในด้านเศรษฐกิจซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญและจำเป็นต่อการใช้ชีวิตประจำวัน เพื่อตอบสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ รวมถึงคุณค่าของตนเองด้วย ในการเลือก

33 อาชีพของบุคคลนั้นจะต้องพิจารณาถึง 2 สิ่งสำคัญด้วยกัน ซึ่งเรียกว่า ปัจจัยในการเลือกอาชีพ (วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยา และคณะ, 2532, น. 54-55) คือ

1. ปัจจัยตนเอง สิ่งที่คุณเลือกอาชีพจะต้องตระหนักถึง ซึ่งเกิดจากอิทธิพลในตนเอง ได้แก่

1.1 ความต้องการของตนเอง มนุษย์กำหนดที่จะทำให้เลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการได้นั้นก็คือ จะต้องเข้าใจความต้องการอันแท้จริงและรู้ว่าจะต้องทำอะไรเพื่อแลกเปลี่ยนกับสิ่งที่ต้องการเหล่านั้นได้

1.2 ค่านิยมของแต่ละบุคคล ค่านิยมมีอิทธิพลในการเลือกประกอบอาชีพที่แตกต่างกันออกไป

1.3 ความคิดรวบยอด ในการเลือกประกอบอาชีพบุคคลนั้นจะต้องมีความคิดที่อยู่บนพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ มาช่วยในการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ ซึ่งได้วิเคราะห์ด้วยตนเองว่าอาชีพนั้น ๆ จะสนองความต้องการได้อย่างไร แล้วจะได้อะไรบ้างจากการประกอบอาชีพนั้น

1.4 บุคลิกภาพ บุคลิกภาพมีผลต่ออาชีพรวมถึงภาวะทางอารมณ์ที่บุคคลจะสนองต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งเสริมบรรยากาศในการทำงานได้ดียิ่งขึ้น

2. ปัจจัยแวดล้อม ที่มีอิทธิพลอย่างมากในการตัดสินใจเลือกอาชีพของแต่ละบุคคล ได้แก่

2.1 สภาพแวดล้อมในสังคม จะเป็นฐานข้อมูลในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของแต่ละบุคคลได้ เช่น ความต้องการของตลาดแรงงาน ค่านิยมในสังคมความต้องการของสังคมเศรษฐกิจของสังคม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะมีอิทธิพลในการเลือกด้วย

2.2 ฐานการศึกษา ระดับการศึกษาของแต่ละบุคคลย่อมส่งผลต่อการเลือกอาชีพที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งจะมีอิทธิพลในการกำหนดจำกัดขอบข่ายการเลือกอาชีพไปโดยปริยาย

2.3 แรงผลักดันต่าง ๆ ที่เกิดจากบุคคลรอบข้าง ซึ่งจะทำให้เกิดอิทธิพลในด้านค่านิยมทัศนคติ และเกิดแรงจูงใจที่จะต้องการทำงานในอาชีพขึ้นได้

2.2.2 องค์ประกอบของการวางแผนประกอบอาชีพ

ปรัชญา วัฒนธรรม (2543, น. 5, อ้างถึงใน ธิตินา ประภากรเกียรติ, 2548, น. 33-38) กล่าวถึง การวางแผนอาชีพว่าประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบดังนี้

1. การรู้จักตนเอง การจะรู้จักตนเองได้ต้องมีการวิเคราะห์ทั้งด้านความสนใจ ความถนัด ความรู้ความสามารถเฉพาะ บุคลิกภาพ ความคิดและทัศนคติ ตลอดจนความเป็นปัจเจกอื่น ๆ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของแต่ละบุคคล ซึ่งยิ่งวิเคราะห์ได้ถ่องแท้เพียงใดก็จะทำให้เรา

รู้จักตนเองและทราบความต้องการของตนเองมากขึ้น เท่านั้น การรู้จักตนเองถือเป็นสิ่งสำคัญมากในการประกอบอาชีพ เพราะการรู้จักตนเองจะทำให้บุคคลเลือกงานได้เหมาะกับตนเอง รวมทั้งผู้ที่รู้จักตนเองย่อมเป็นผู้ที่มีความได้เปรียบในการทำงาน กล่าวคือ บุคคลที่รู้ว่าตน ไม่ชอบตัวเลข รู้สึกอึดอัดเมื่อต้องทำงานเกี่ยวกับตัวเลข ก็วางแผนในการทำงานย่อมไม่ใช่สายงานเกี่ยวกับตัวเลขหรือการเงิน การบัญชี บุคคลที่รู้ว่าตนเองมีความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออก มีความพึงพอใจกับการ ได้มีอิสระทางความคิด ย่อมปรารถนาที่จะได้ทำงานที่ให้อิสระในการแสดงออกและให้อำนาจในการตัดสินใจเลือกหนทางในการทำงานได้ด้วยตนเอง หรือบุคคลที่รู้ว่าตนเองมีทัศนคติไม่ชอบการเอาเปรียบคนอื่นและเป็นคนรักความยุติธรรมเป็นชีวิตจิตใจ ก็ย่อมไม่สามารถทำงานที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ทำให้ตนรู้สึกว่าเป็นงานขาดความยุติธรรมมีแต่การเอาเปรียบได้เพราะเป็นสิ่งที่ขัดกับทัศนคติ และหลักความเชื่อภายในจิตใจของตน อันจะนำมาซึ่งการเกิดความรู้สึกไม่สบายใจ ไม่มีความสุข รวมทั้งไม่ศรัทธาต่องานที่ทำงานนำไปสู่การพาดตนเองให้ออกไปจากสภาพดังกล่าว ซึ่งจากกรณีนี้จะทำให้บุคคลต้องเปลี่ยนงานหรือหางานใหม่ซึ่งเป็นงานที่ไม่สร้างความรู้สึกขัดแย้งต่อทัศนคติและหลักความเชื่อในจิตใจของตนนั่นเอง ดังนั้นผู้ที่รู้จักตนเองย่อมรู้ว่าตนเองมีความเหมาะสมกับงานที่มีลักษณะ เช่นไร จึงจะเป็นแนวทางให้สามารถวางแผนอาชีพได้ตรงกับความต้องการภายในจิตใจให้มากที่สุด

2. การรู้จักโลกของอาชีพและค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองการรู้จักโลกของอาชีพและค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองทำได้ด้วยการรู้จักศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงานและลักษณะอาชีพที่เหมาะสมกับคุณสมบัติของตนก่อนตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลจะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยที่แตกต่างกันไป มีทั้งปัจจัยเกี่ยวกับเงินเดือน สถานที่ทำงาน (Location) สภาพแวดล้อมในการทำงาน (Working Condition) และความก้าวหน้าในสายงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สิรินาถ แพทย์กุล, ปัญญาเดช พันธุ์วัฒน์ และ ณัฐพล แยมฉิน (2550, น. 3-4) เรื่อง ทัศนคติของนักศึกษาต่อการประกอบอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา โดยการศึกษาพบว่าคุณลักษณะของการประกอบอาชีพ นักศึกษาต้องการอาชีพที่มีความมั่นคง มีความก้าวหน้า และมีอัตราเงินเดือนสูง นอกจากนี้ สิรินาถ แพทย์กุล, ปัญญาเดช พันธุ์วัฒน์ และ ณัฐพล แยมฉิน ยังมีผลการศึกษาที่พบอีกว่า นักศึกษาที่มีชั้นปี คณะ และศึกษาในสถานที่ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ ศิริวรรณ ไตรสรลักษณ์ (2551, น. บทคัดย่อ) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของบัณฑิต พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และรายได้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้นการวิเคราะห์อาชีพต่าง ๆ จึงจำเป็นจะต้องทำด้วยความรอบคอบและรู้ถึงข้อเท็จจริงของลักษณะงานในแต่ละอาชีพให้ชัดเจน

3. การศึกษาผู้มีความรู้ หรือ ผู้มีประสบการณ์ด้านอาชีพ ผู้รู้และผู้มีประสบการณ์ด้านอาชีพจะสามารถช่วยเหลือในการตัดสินใจเลือกและวางแผนอาชีพได้โดย

3.1 ทำให้เกิดความเข้าใจหรือรู้จักตนเอง

3.2 ได้ข่าวสารเกี่ยวกับตลาดแรงงานที่เหมาะสมกับคุณลักษณะของคุณ

3.3 ทำให้เกิดความเข้าใจในอาชีพเฉพาะที่ตรงกับความต้องการโดยการให้ข่าวสารที่ต้องการ การแนะนำหนังสือให้อ่าน หรือบุคคลที่ควรไปสัมภาษณ์ ฯลฯ

3.4 ทำให้พัฒนาความสามารถในการวางแผนอาชีพ โดยการแนะนำสถานศึกษาหรือหลักสูตรวิชาตลอดจนงานที่ตรงกับความสนใจและความสามารถของคุณ

ซึ่งดุซุฎ น้อยใจบุญ (2543, น.4) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษาพบว่า นักศึกษานักศึกษาในแต่ละหลักสูตรล้วนมีความต้องการการแนะแนวอาชีพ ซึ่งนักศึกษานักศึกษาในแต่ละหลักสูตรมีความต้องการข้อมูลในการแนะแนวเกี่ยวกับอาชีพที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ภาณุพงศ์ คงจันทร์ (2553, น. บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับทางมหาวิทยาลัยมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4. การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ การที่คนเราจะประสบความสำเร็จก่อนประกอบภารงานใด ๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการเตรียมตัวหรือเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพนั้น ๆ โดยบุคคลจะต้องศึกษาหาความรู้ ทักษะความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านต่าง ๆ เพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในการปฏิบัติงานจริงตามสายอาชีพ รวมทั้งเพื่อพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นบุคคลที่มีศักยภาพในด้านต่าง ๆ ก่อนเข้าสู่โลกของการประกอบอาชีพซึ่งเป็นอาชีพที่ตนมีความปรารถนาภายในใจ ซึ่งการจะทำให้ตนเป็นผู้มีความพร้อมนั้นบุคคลต้องมีการพัฒนาทักษะและความสามารถของตนในด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธงชัย สันติวงษ์ (2542, น. 203-205, อ้างถึงใน วรุฬลักษณ์ เลียงมา, 2550, น. 8) ที่ได้กล่าวถึงการพัฒนาความก้าวหน้าของแต่ละบุคคลไว้ว่า ต้องประกอบด้วยขั้นตอน ของกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

4.1 การประเมินตนเอง ก่อนอื่นทุกคนควรจะได้มีโอกาสรู้จักตนเองให้ดีเสียก่อน อาจทำได้โดยการขอคำปรึกษาแนะนำและการแนะแนว หรืออาจจะกระทำได้ด้วยการทดสอบเพื่อที่แต่ละบุคคลจะได้รู้จักและประเมินถึงความสามารถ ตลอดจนถึงจุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้บุคคลนั้นได้มีการตระหนักถึงตนเองในแง่ที่เป็นจริงมากขึ้น ก่อนที่จะกำหนดแผนงานพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพของตนต่อไป

4.2 การเสาะแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ ในขั้นนี้คือ การต้องรู้จักค้นคว้า และเสาะหาข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่และที่เป็นโอกาสในปัจจุบัน ซึ่งสามารถช่วยให้เรามองเห็นจากว่าตน จะมีทิศทางเติบโตไปในทิศทางใดบ้าง

4.3 การกำหนดเป้าหมาย ภายหลังจากที่ได้เก็บข้อมูลและได้ประเมินถึง โอกาสต่าง ๆ ในความก้าวหน้า ก็ควรได้มีการกำหนดเป้าหมายที่พึงประสงค์ในอาชีพของตนเองไว้

4.4 การวางแผนความก้าวหน้าของอาชีพและการดำเนินการตามแผน หลังจากที่ได้มีการกำหนดเป้าหมายแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การวางแผนที่จะให้มีทางสำเร็จตามเป้าหมาย โดยมีการดำเนินการตามแผน และมีการตรวจสอบความสำเร็จนั้น ๆ จนถึงเป้าหมายที่ต้องการ

5. การวางแผนในการหางาน ในการวางแผนการหางานนอกจากบุคคลจะต้องมีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับเรื่องภายในจิตใจของตนเองและด้านทักษะความสามารถแล้ว ยังต้องมีการเตรียมความพร้อมด้วยการศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งงาน การสมัครงาน การสร้างประวัติ โดยย่อสำหรับสมัครงานให้มีความน่าใจ (Resume) และการเตรียมตัวสอบสัมภาษณ์ รวมทั้งต้องมีการติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรับสมัครตามช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้เราเป็นผู้เข้าถึงซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับงานและการรับสมัครงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วรุฬลักษณ์ เลียงมา (2550, น. 13) ที่ได้กล่าวถึงการค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนว่าเราจำเป็นต้อง “รู้เขา รู้เรา” รู้เรา คือการที่เรารู้จักตนเอง รู้ว่าตนเองมีความชอบและความถนัดอย่างไร ส่วนรู้เขา คือการที่เราจะต้องรู้ข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงาน เช่น ลักษณะงาน สภาพแวดล้อมของงาน ค่าตอบแทน สวัสดิการ คุณสมบัติและการรับสมัครงาน เป็นต้น ส่วน สารบรรณ (2541, น. 46, อ้างถึงใน ธิติมา ประภากรเกียรติ, 2548, น. 38) ได้กล่าวถึง การสมัครงานของนักศึกษาว่า นักศึกษาต้องมีความชัดเจนในข้อมูลและพิจารณา ถึงความเป็นไปได้ ส่วนเรื่องการให้ข้อมูลในการตัดสินใจของบริษัท นักศึกษาควรกรอกอย่างละเอียดและตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด

จากแนวคิดการวางแผนเข้าสู่อาชีพดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการที่เราจะเลือกประกอบอาชีพไม่ว่าจะเป็นอาชีพใดก็ตามการวางแผนในการประกอบอาชีพนั้นเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการวางแผนจะทำให้บุคคลมีความพร้อมก่อนก้าวสู่โลกของการประกอบอาชีพรวมทั้งยังเป็นหนทางนำไปสู่การเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง โดยผ่านแนวคิดการวางแผนในการประกอบอาชีพ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรู้จักตนเอง 2) การรู้จักโลกของอาชีพและค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง 3) การปรึกษาผู้มีความรู้ หรือ ผู้มีประสบการณ์ด้านอาชีพ 4) การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ และ 5) การวางแผนในการหางาน

2.3 ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

สิรินาถ แพทย์งกุล, ปัญญาเดช พันธุ์วัฒน์ และณัฐพล แยมฉิน (2550, น. บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การวิจัยเรื่องทัศนคติของนักศึกษาต่อการประกอบอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยแบบสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และศูนย์การศึกษาของมหาวิทยาลัย จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 3,512 คน เพื่อศึกษาทัศนคติของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน ทัศนคติของนักศึกษาต่อการประกอบอาชีพ ทิศทางในการประกอบอาชีพของนักศึกษา และเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาต่อการประกอบอาชีพโดยจำแนกตาม เพศ คณะที่ศึกษา สถานที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยชั้นปีที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นของด้านการจัดการศึกษา และด้านการประกอบอาชีพ เท่ากับ .8821 และ .8577 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยคือ t-test และ F-test ผลของการศึกษาวิจัยพบว่า ทิศทางในการประกอบอาชีพ นักศึกษามีทัศนคติที่ต้องการหางานทำทันทีหลังจบการศึกษา โดยต้องการประกอบอาชีพอยู่ในบริษัท หรือธุรกิจเอกชนเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นอาชีพรับราชการ ประกอบอาชีพส่วนตัว และเลือกที่จะประกอบอาชีพอยู่ในกรุงเทพมหานครมากกว่าประกอบอาชีพในภูมิภาคอื่นที่เกิดขึ้น และต้องการทำงานที่ตรงกับสาขาวิชาชีพที่เรียน หรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับที่เรียน ในเรื่องคุณลักษณะของการประกอบอาชีพ นักศึกษาต้องการอาชีพที่มีความมั่นคง ก้าวหน้า อัตราเงินเดือนสูง และมีทัศนคติว่าสามารถเรียกอัตราเงินเดือนได้เมื่อเปรียบเทียบถึงความแตกต่างของทัศนคติพบว่า นักศึกษาที่มีชั้นปี คณะ และศึกษาในสถานที่ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย และการประกอบอาชีพ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วรุฬักษณ์ เลียงมา (2550, น. บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การเตรียมความพร้อมก่อนออกไปทำงานของนิสิตชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ประสบการณ์เรียนรู้จากกิจกรรม การมีวุฒิภาวะ การเตรียมความพร้อมก่อนออกไปทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ประสบการณ์การเรียนรู้จากกิจกรรมและการมีวุฒิภาวะกับการเตรียมความพร้อมก่อนออกไปทำงาน และศึกษาตัวแปรอิสระที่สามารถทำนายการเตรียมความพร้อมก่อนออกไปทำงานของนิสิต ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ภาคปลาย ปีการศึกษา 2559 กลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 118 คน สุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ทดสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยวิธีครอนบาค สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าไคสแควร์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียสันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ขั้นต้น ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เป็นเพศหญิงร้อยละ 67.8 มีอายุเฉลี่ย 22.4 ปี เรียนสาขาพลศึกษาร้อยละ 39.8 มีผลการเรียนเฉลี่ย 2.85 มีรายได้ทั้งหมดเฉลี่ย 7,653.80 บาทต่อเดือน และมีรายจ่ายเฉลี่ย 5,579.73 บาท ส่วนประสบการณ์การเรียนรู้จากกิจกรรมของ นิสิตพบว่า นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของ คณะเฉลี่ย 12 กิจกรรม เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเฉลี่ย 10 กิจกรรม ได้หาความรู้พิเศษนอกเหนือจากที่เรียนร้อยละ 96.6 และมีวุฒิภาวะอยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 50.79 สำหรับการเตรียมความพร้อมก่อนออกไปทำงานในภาพรวมของนิสิตชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า อยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 120.07 ส่วนการศึกษาการเตรียมความพร้อมก่อนออกไปทำงาน 2 ด้าน คือ ด้านการเข้าสู่วิชาชีพ และทักษะทางสังคมพบว่า อยู่ในระดับดีมากเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 50.60 และ 51.47 ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่า ผลการเรียน รายได้ทั้งหมด รายจ่ายทั้งหมด การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของคณะ การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของมหาวิทยาลัย และการมีวุฒิภาวะมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมก่อนออกไปทำงานด้านการเข้าสู่วิชาชีพ ด้านทักษะทางสังคม และการเตรียมความพร้อมก่อนออกไปทำงานในภาพรวม ส่วนเพศ และสาขาวิชาที่เรียนมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมก่อนออกไปทำงานในภาพรวมเท่านั้น

สำหรับตัวแปรอิสระทั้งหมดที่ทำนายการเตรียมความพร้อมก่อนออกไปทำงานของนิสิต ผลการศึกษาพบว่า การมีวุฒิภาวะ รายจ่ายทั้งหมด รายได้ทั้งหมด และการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของมหาวิทยาลัยสามารถร่วมกันทำนายการเตรียมความพร้อมก่อนออกไปทำงานของนิสิต ในภาพรวมร้อยละ 32.2 รายจ่ายทั้งหมดสามารถทำนายได้ร้อยละ 16.4 รายได้ทั้งหมดสามารถทำนายได้ร้อยละ 1.9 และการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของมหาวิทยาลัยทำนายได้ร้อยละ 1.9 สำหรับการเตรียมความพร้อมก่อนออกไปทำงานของนิสิตด้านการเข้าสู่วิชาชีพมีตัวแปร การมีวุฒิภาวะสามารถทำนายได้ร้อยละ 31.2 รายจ่ายทั้งหมดสามารถทำนายได้ร้อยละ 14.8 และเพศสามารถทำนายได้ร้อยละ 2.8 ซึ่งทั้ง 3 ตัวแปรร่วมกันทำนายตัวแปรดังกล่าวได้ร้อยละ 48.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 สำหรับการเตรียมความพร้อมก่อนออกไปทำงานของนิสิตด้านทักษะสังคมพบว่า การมีวุฒิภาวะสามารถทำนายได้ร้อยละ 29.3 รายจ่ายทั้งหมดทำนายได้ร้อยละ 15.9 และรายได้ทั้งหมดทำนายได้ร้อยละ 3.4 ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ตัว นี้สามารถร่วมกันทำนายตัวแปรตามได้ร้อยละ 48.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 นอกจากนี้พบว่า รายจ่ายทั้งหมดเข้าทำนายเป็นอันดับ 2 ของการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วิชาชีพร้อยละ 14.8 การเตรียมความพร้อมก่อนออกไปทำงานในภาพรวม ร้อยละ 16.4 และเข้าเป็นอันดับ 2 ของการเตรียมความพร้อมด้านทักษะทางสังคม ร้อยละ 15.9 สรุปในภาพรวมของการศึกษาตัวแปรอิสระทั้งหมดจะเห็นได้ว่า ตัวแปรการมีวุฒิภาวะเข้าทำนายเป็นอันดับ 1 ทั้งการเตรียมความพร้อมก่อนออกไปทำงาน การเตรียมความพร้อมเข้าสู่วิชาชีพ และด้านทักษะทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 32.2, 31.2 และ 29.3 ตามลำดับ

ศิริวรรณ ไตรสรลักษณ์ (2551, น. บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของบัณฑิต กรณีศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี จำแนกข้อมูลตามคณะ เกรดเฉลี่ยสะสม อาชีพผู้ปกครอง อาชีพที่นักศึกษาเลือก และเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างคณะที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน เกรดเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาและข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครองกับการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยผู้ทำการศึกษาได้จัดเก็บข้อมูลจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี จำนวน 210 ชุด โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือและใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Statistical Package for the Social Science for Windows (SPSS for windows) เพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติพื้นฐานค่าเฉลี่ย (mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มีมากกว่า 2 กลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และการทดสอบเปรียบเทียบพหุคูณเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างโดยวิธี LSD และหาความสัมพันธ์โดยใช้สถิติทดสอบไค-สแควร์ (Pearson Chi-square) หาความสัมพันธ์จากค่า Cramer's V ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอยู่ในระดับดีมากทั้ง 5 ด้าน โดยค่าเฉลี่ยลำดับแรกคือ ด้านความมั่นคงในการทำงาน รองลงมาคือด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านค่าตอบแทน และสวัสดิการ ด้านความก้าวหน้าในอาชีพและลำดับสุดท้ายคือ ด้านลักษณะงาน
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี จำแนกตามคณะโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านลักษณะงานและด้านความก้าวหน้าในอาชีพ
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสมโดยรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านลักษณะงานและด้านความก้าวหน้าในอาชีพ
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองโดยรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านลักษณะงาน ด้านความก้าวหน้าในอาชีพและด้านความมั่นคงในการทำงาน

5. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี จำแนกตามอาชีพที่นักศึกษาเลือก โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านลักษณะงาน ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านค่าตอบแทน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

6. คณะที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันมีความสัมพันธ์กับการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

7. เกรดเฉลี่ยสะสมของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

8. อาชีพผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

9. รายได้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ณัฐวุฒิ วิเศษ (2554, น. บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง คุณลักษณะและความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาสาขาการเป็นผู้ประกอบการ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะและความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาสาขาการเป็นผู้ประกอบการ ในเขตกรุงเทพมหานครมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณลักษณะและความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาที่เรียนสาขาการเป็นผู้ประกอบการ ในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะและความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาที่มีภูมิหลังต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ และนักศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ทุกชั้นปี จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 200 ราย โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการทำวิจัย และวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ และสถิติทดสอบสมมติฐานเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่มใช้ t-test และทดสอบความแตกต่างระหว่างประชากรตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไปใช้ F-test และทดสอบความแตกต่างรายคู่ใช้วิธี Least Significant Difference (LSD) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง พบว่า เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุมากที่สุด 20 ปี เป็นเชื้อชาติไทยมากที่สุด บิดาประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด มารดาประกอบอาชีพเกษตรกรมากที่สุด มีรายได้เฉลี่ยต่อครอบครัวอยู่ในช่วง 60,001-80,000 บาท มากที่สุด

2. นักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิหลังแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการทั้ง 13 ด้านแตกต่างกัน โดยพบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ แตกต่างกัน อายุนักศึกษามีผลต่อคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน อาชีพของบิดามีผลต่อคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน

อาชีพมารดาที่มีผลต่อคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน รายได้ต่อครอบครัวมีผลต่อคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. นักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิหลังแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน โดยพบว่า เพศมีผลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน อาชีพของบิดามีผลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน อาชีพมารดาที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน และรายได้เฉลี่ยต่อครอบครัวมีผลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภวินท์ คลล้า (2556, น. บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษาของนักศึกษาสายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารวบรวมชีวิตหลังจบการศึกษาระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสายสังคมศาสตร์ว่ามีปัจจัยใดที่มีผลกระทบต่อทางเลือกทำงานหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหลังจบการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยผู้ศึกษาจัดเก็บข้อมูลจากนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์และคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Random Sampling) จำนวน 145 คน การสุ่มตัวอย่างหาจากสูตร Yamane โดยใช้ความคาดเคลื่อนที่ 10% โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือและใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษา และวัดระดับความคิดเห็นแบบ Likert scale ผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษาของนักศึกษาสายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คือ ถ้านักศึกษาอยู่ภาคปกติจะมีความน่าจะเป็นที่จะทำงานมากกว่านักศึกษาภาคพิเศษ ถ้านักศึกษาของผู้ปกครองต่ำกว่าหรือเทียบเท่าปริญญาตรีจะทำให้นักศึกษามีความน่าจะเป็นที่จะทำงานมากกว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ถ้าผู้ปกครองประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวจะทำให้นักศึกษามีความน่าจะเป็นที่จะทำงานน้อยกว่านักศึกษาที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่น ๆ 2) ด้านความต้องการหางานทำ โดยส่วนใหญ่ นักศึกษาที่ต้องการทำงานเพราะต้องการมีรายได้เป็นของตัวเอง รองลงมาคือต้องการหาประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนนักศึกษาที่ต้องการศึกษาต่อมีเหตุผลสำคัญคือต้องการหาความรู้เพิ่มเติม รองลงมาคือ ขี้เกียจหางานทำ 3) ด้านทัศนคติต่อการทำงานหลังจบการศึกษาพบว่า หลังจบการศึกษาไปแล้วนักศึกษาส่วนใหญ่เลือกที่จะประกอบธุรกิจอาชีพส่วนตัวมากที่สุด รองลงมาคือข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนค่าตอบแทนที่นักศึกษาคาดว่าจะได้รับต่อเดือนอยู่ที่ 10,001-20,000 บาท และปัญหาที่นักศึกษาคิดว่าจะมีผลมากที่สุดต่อการหางานทำคือ ไม่มีเส้นสายในสายงานนั้น ๆ รวมถึงการขาดประสบการณ์ในการทำงานมาก่อน 4) ด้านทัศนคติต่อการศึกษาต่อพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าปัจจุบันจบปริญญาตรีนั้นไม่เพียงพอ นักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าหลักสูตรที่ตนศึกษาในปัจจุบันตรงกับความต้องการของตนเองแล้วจึงเลือกที่จะศึกษาในสาขาวิชาเดิมเป็นส่วนใหญ่

ส่วนผู้ที่ต้องการศึกษาในสาขาวิชาอื่นเกือบทั้งหมดเลือกที่จะศึกษาต่อในสายบริหาร เพราะต้องการที่จะเป็นผู้บริหารในอนาคต ส่วนสถาบันการศึกษาที่นักศึกษาเลือกจะศึกษาต่อส่วนใหญ่คือสถาบันการศึกษาของรัฐบาล รองลงมาคือต้องการศึกษาต่อต่างประเทศ ส่วนเรื่องปัญหาการที่นักศึกษาคิดว่ามีผลต่อการศึกษาต่อมากที่สุดคือ ขาดทุนทรัพย์ รองลงมาคือความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอ

2.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากแนวคิด ทฤษฎี และผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

1. ตัวแปรต้น คือ สถานภาพของนักศึกษาและภูมิหลังครอบครัวของนักศึกษา ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้นสามารถอธิบายได้ว่า การวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาได้รับผลมาจากปัจจัยด้านสถานภาพของนักศึกษาและภูมิหลังครอบครัว

2. ตัวแปรตาม คือ องค์ประกอบของการวางแผนการประกอบอาชีพ ซึ่งตามที่ ประจัญลา วัฒนธรรม (2543, น. 26-29, อ้างถึงใน ธิติมา ประภากรเกียรติ, 2548, น. 46) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนประกอบอาชีพว่าต้องประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่

- 2.1 การรู้จักตนเอง
- 2.2 การรู้จักโลกของอาชีพและค้นหาอาชีพ
- 2.3 การปรึกษาผู้มีความรู้/มีประสบการณ์ด้านอาชีพ
- 2.4 การเตรียมพร้อมเพื่อการประกอบอาชีพ
- 2.5 การวางแผนในการหางาน

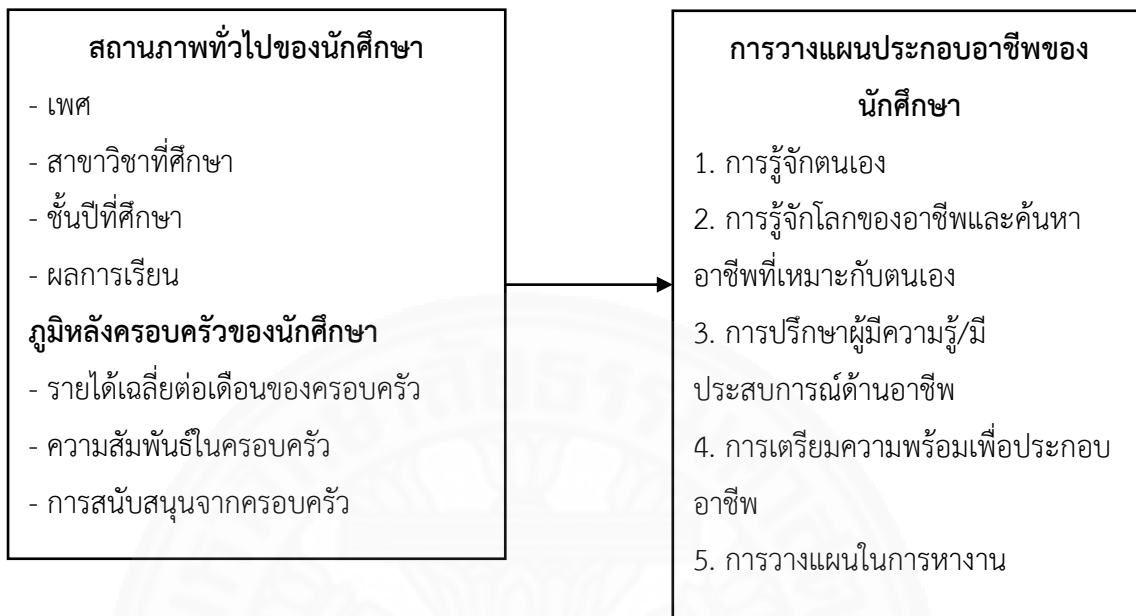
ซึ่งมีความสอดคล้องและคล้ายคลึงเป็นอย่างมากกับ ธงชัย สันติวงษ์ (2542, น. 203-205, อ้างถึงใน วรุฬลักษณ์ เลียงมา, 2550, น. 8) ที่ได้กล่าวถึง การพัฒนาความก้าวหน้าของแต่ละบุคคลว่าประกอบด้วยขั้นตอนของกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่

1. การประเมินตนเอง
2. การเสาะแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ
3. การกำหนดเป้าหมาย
4. การวางแผนความก้าวหน้าของอาชีพและการดำเนินการตามแผน

ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดดังกล่าวมากำหนดเป็นองค์ประกอบของการวางแผนประกอบอาชีพ ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

บทที่ 3

รูปแบบการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การวางแผนในการประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีการสำรวจ (Survey Research)

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ชั้นปีที่ 3-4 จำนวน 136 คน จาก 2 สาขาวิชา คือ 1) สาขาวิชาการละคร ชั้นปีที่ 3 จำนวน 34 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 25 คน และ 2) สาขาวิชาศิลปปะการออกแบบทัศนารมณ์ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 40 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 37 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 136 คน โดยกำหนดให้ประชากรเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 เนื่องจากเป็นชั้นปีที่ได้เข้าสู่การเลือกเรียนในสาขาวิชาเน้นหนักเฉพาะของแต่ละสาขาวิชาแล้ว รวมทั้งเป็นชั้นปีสูงที่ใกล้จบการศึกษา

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการคำนวณ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 จำนวน 136 คน โดยผู้วิจัยคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (Yamane, 1973, p. 725) ซึ่งกำหนดค่าความคาดเคลื่อนเท่ากับ 0.5 ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n = จำนวนของขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ศึกษา

E = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (ในการศึกษานี้กำหนดให้เท่ากับ 0.5)

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{136}{1+136(0.05)^2} \\ &= \frac{136}{1.34} \\ &= 101 \end{aligned}$$

จากสูตร จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้เท่ากับ 101คน

3.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษารูปแบบและวิธีการเขียนแบบสอบถามจากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนในการเลือกอาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม รวมทั้งศึกษากรอบแนวคิดและกำหนดขอบเขตเนื้อหาของแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามความมุ่งหมายที่ต้องการ
2. นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อพิจารณาความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วมาตรวจสอบความเที่ยงตรงและความถูกต้องของเนื้อหา
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้ศึกษาได้สร้างจากแนวคิดที่ได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจำนวน 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา ชั้นปีที่กำลังศึกษา และผลการเรียนเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับภูมิหลังครอบครัวของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว อาชีพบิดา อาชีพมารดา เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการวางแผนในการประกอบอาชีพของนักศึกษา ได้แก่ ด้านการรู้จักตนเอง ด้านการรู้จักโลกของอาชีพและค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง ด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อประกอบอาชีพ และด้านการวางแผนในการหางาน เป็นแบบสอบถามให้เลือกระดับการวางแผนประกอบอาชีพด้านต่าง ๆ ว่า ตามหลัก (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ (บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2550, น. 282) ได้แก่

- 5 หมายถึง มีระดับการวางแผนมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับการวางแผนมาก
- 3 หมายถึง มีระดับการวางแผนปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับการวางแผนน้อย

1 หมายถึง มีระดับการวางแผนน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนประกอบอาชีพ ได้แก่ การตัดสินใจเกี่ยวกับการทำงาน ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากตนเองความต้องการความช่วยเหลือจากสถาบัน การปฏิบัติตนกรณีไม่มีงานทำ เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยเรียงลำดับความสำคัญ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองโดยมีกรรมการนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ เป็นผู้ช่วย ซึ่งแจกกับนักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 ของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้เท่ากับ 101 คน ซึ่งได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามแก่นักศึกษา จำนวน 110 คน เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาการได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาไม่ครบและแบบสอบถามที่ตอบไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ และได้รับแบบสอบถามกลับมายังจริงจำนวน 110 ชุด มีแบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน 107 ชุด

2. เมื่อผู้ศึกษาได้รับแบบสอบถามคืนจึงดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรม SPSS โดยนำผลการประมวลมาวิเคราะห์จัดทำข้อสรุปผลการวิเคราะห์เป็นตารางเพื่อนำเสนอ

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 1 สถานภาพของนักศึกษาและส่วนที่ 2 ภูมิหลังครอบครัวของนักศึกษาโดยการคำนวณค่าร้อยละและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยใช้ค่าสถิติ Independent Sample t-test

2. วิเคราะห์ส่วนที่ 3 การวางแผนในการประกอบอาชีพของนักศึกษาโดยการคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์คะแนนดังนี้

5 หมายถึง มีระดับการวางแผนมากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับการวางแผนมาก

3 หมายถึง มีระดับการวางแผนปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับการวางแผนน้อย

1 หมายถึง มีระดับการวางแผนน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนประกอบอาชีพโดยการคำนวณ
ค่าร้อยละและเรียงลำดับความสำคัญ

*ทั้งนี้ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิด รวบรวมและ
วิเคราะห์แล้วเขียนรายงานข้อมูลในลักษณะการบรรยาย

บทที่ 4

ผลการศึกษาและการอภิปรายผล

ในการศึกษาเรื่อง “การวางแผนในการประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต” ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ชั้นปีที่ 3-4 สาขาวิชาการละครและสาขาวิชาศิลปะการออกแบบทัศนศิลป์ จำนวน 107 คนซึ่งผู้ศึกษาได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 ส่วนดังนี้

- 4.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของนักศึกษา
- 4.2 วิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังครอบครัวของนักศึกษา
- 4.3 วิเคราะห์ข้อมูลการวางแผนประกอบอาชีพ
- 4.4 วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคต่อการวางแผนประกอบอาชีพ
- 4.5 การแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของประชากร
- 4.6 การทดสอบสมมติฐานความแตกต่าง
- 4.7 อภิปรายผลการศึกษา

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของนักศึกษา

ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาในรูปของร้อยละ โดยใช้การหาค่าข้อมูลดังกล่าวแต่ละด้านในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามดังนี้

ตารางที่ 4.1

สถานภาพทั่วไปของนักศึกษา

สถานภาพทั่วไปของนักศึกษา	จำนวน (N=107)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	22	20.6
หญิง	85	79.4

ตารางที่ 4.1

สถานภาพทั่วไปของนักศึกษา (ต่อ)

สถานภาพทั่วไปของนักศึกษา	จำนวน (N=107)	ร้อยละ
สาขาวิชา		
สาขาวิชาการละครคอน	48	44.9
สาขาวิชาศิลปะการออกแบบทัศนกรรม	59	55.1
ชั้นปี		
ชั้นปีที่ 3	65	60.7
ชั้นปีที่ 4	42	39.9
ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม		
ต่ำกว่า 2.50	10	9.3
2.50-3.00	45	42.1
3.01-3.50	49	45.8
3.51-4.00	3	2.8
เหตุผลหลักสำคัญที่สุดในการเข้าศึกษา		
เลือกตามความตั้งใจของตนเอง	83	77.6
เลือกตามคำแนะนำของผู้ปกครองหรือคนในครอบครัว	6	5.6
เลือกตามเพื่อน	2	1.9
เลือกตามลำดับคะแนนที่คาดว่าจะสอบได้	12	11.2
อื่น ๆ (เช่น เป็นคณะทางศิลปะของ มธ.ที่น่าสนใจ ชอบ โดยส่วนตัวไม่เกี่ยวกับอาชีพ เบื้องานวิชาการ)	4	3.7
ความชอบในสาขาที่ตนศึกษา		
ชอบ	102	95.3
ไม่ชอบ	5	4.7
ความชอบในรายวิชาตามหลักสูตรของสาขา		
ชอบเป็นส่วนใหญ่	30	28
ชอบบ้างบางรายวิชา	75	70.1
ไม่ชอบเลย	2	1.9

ตารางที่ 4.1

สถานภาพทั่วไปของนักศึกษา (ต่อ)

สถานภาพทั่วไปของนักศึกษา	จำนวน (N=107)	ร้อยละ
การทำงานพิเศษ		
ไม่เคยทำงานพิเศษ	50	46.7
เคยทำงานพิเศษบ้างเป็นครั้งคราว	51	47.7
ทำงานพิเศษตลอดเวลา	6	5.6
นักศึกษาคิดจะเริ่มสมัครงานเมื่อใด		
ขณะเรียนภาคการศึกษาสุดท้าย	33	30.8
เกรดออกครบทุกรายวิชาแล้วหางานทำทันที	28	26.2
หลังรับปริญญาบัตร	21	19.6
ยังไม่คิดที่จะทำงาน	13	12.1
อื่น ๆ (โปรดระบุ)	12	11.2
การเข้าร่วมกิจกรรมของคณะและมหาวิทยาลัย		
กิจกรรมด้านวิชาการ	20	19.6
กิจกรรมด้านบริการสังคม	36	36
กิจกรรมด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	27	25.2
กิจกรรมด้านการประกวดแข่งขัน	15	14
กิจกรรมด้านอื่น ๆ	9	9.3
การเข้าร่วมกิจกรรมของคณะและมหาวิทยาลัย		
กิจกรรมด้านบริการสังคม	36	36
กิจกรรมด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	27	25.2
กิจกรรมด้านวิชาการ	20	19.6
กิจกรรมด้านการประกวดแข่งขัน	15	15
กิจกรรมด้านอื่น ๆ	9	9

จากตารางที่ 4.1 อธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

สภาพทั่วไปของนักศึกษา เพศ ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 79.4 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 20.6 เป็นเพศชาย สาขาวิชาประชากรมีความใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 55.1 สาขาวิชาการละคอนและ ร้อยละ 44.9 สาขาวิชาศิลปะการออกแบบทัศนศิลป์ ชั้นปีที่ศึกษาประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 60.7 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และร้อยละ 39.9 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ผลการเรียนรู้เฉลี่ยสะสมประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 45.8 มีผลการเรียนสะสม 3.01-3.50 รองลงมา ร้อยละ 42.1 มีผลการเรียนสะสม 2.50-3.50 รองลงมา ร้อยละ 9.3 มีผลการเรียนสะสมต่ำกว่า 2.50 และน้อยที่สุด ร้อยละ 2.8 มีผลการเรียนสะสม 3.51-4.00 เหตุผลหลักสำคัญของการเลือกเข้าศึกษา ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.6 เลือกตามความต้องการของตนเอง รองลงมา ร้อยละ 11.2 เลือกตามลำดับคะแนนที่คาดว่าจะสอบได้ รองลงมา ร้อยละ 5.6 เลือกตามคำแนะนำของผู้ปกครองหรือคนในครอบครัว รองลงมา ร้อยละ 3.7 อื่น ๆ และ น้อยที่สุด ร้อยละ 9.3 เลือกตามเพื่อน ความชอบในสาขาที่ศึกษา ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.3 ชอบในสาขาที่ตนศึกษา และร้อยละ 4.7 ไม่ชอบในสาขาที่ตนศึกษาความชอบในรายวิชาตามหลักสูตรของสาขา ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 70.1 ชอบบ้างบางรายวิชา รองลงมา ร้อยละ 28 ชอบทุกรายวิชา และน้อยที่สุด ร้อยละ 1.9 ไม่ชอบเลย การทำงานพิเศษ ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.7 ทำงานพิเศษบ้างเป็นครั้งคราว รองลงมา ร้อยละ 46.7 ไม่เคยทำงานพิเศษ และน้อยที่สุด ร้อยละ 5.6 ทำงานพิเศษตลอดเวลา นักศึกษาคิดจะเริ่มสมัครงานเมื่อใด ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 30.8 ขณะเรียนภาคการศึกษาสุดท้าย รองลงมา ร้อยละ 26.2 เมื่อเกรดออกครบทุกรายวิชา รองลงมา ร้อยละ 19.6 หลังรับปริญญา รองลงมา ร้อยละ 12.1 ยังไม่คิดจะทำงาน และน้อยที่สุด ร้อยละ 11.2 อื่น ๆ การเข้าร่วมกิจกรรมของคณะและมหาวิทยาลัย ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 33.6 เข้าร่วมกิจกรรมด้านบริการสังคม รองลงมา เข้าร่วมกิจกรรมด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ร้อยละ 25.2 รองลงมา เข้าร่วมกิจกรรมด้านวิชาการ ร้อยละ 19.6 รองลงมา เข้าร่วมกิจกรรมด้านการประกวดแข่งขัน ร้อยละ 14 และน้อยที่สุด เข้าร่วมกิจกรรมด้าน อื่น ๆ ร้อยละ 9.3

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังครอบครัวของนักศึกษา

การนำเสนอผลการวิจัยในส่วน ภูมิหลังครอบครัวของนักศึกษา ประกอบด้วย รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว การให้ความสนับสนุนจากครอบครัวในด้าน การศึกษาและทัศนคติของครอบครัวต่อสาขาวิชาที่ศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของ นักศึกษาอันมีผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพ โดยเสนอข้อมูลในรูปของร้อยละเพื่อใช้วิเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามดังนี้

ตารางที่ 4.2

ภูมิหลังครอบครัวของนักศึกษา

ภูมิหลังครอบครัวของนักศึกษา	จำนวน (N=107)	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	7	6.5
10,001-20,000 บาท	12	11.2
20,001-30,000 บาท	14	13.1
30,001-40,000 บาท	11	10.3
40,001-50,000 บาท	18	16.8
สูงกว่า 50,000 บาทขึ้นไป	45	42.1
ความสัมพันธ์ในครอบครัว		
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	80	74.8
บิดามารดาแยกทางกัน	15	14
บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม	10	9.3
บิดาและมารดาถึงแก่กรรม	0	0
อื่น ๆ	2	1.9
การให้ความสนับสนุนจากครอบครัวในด้านการศึกษา		
ให้การสนับสนุนมากที่สุด	52	48.6
ให้การสนับสนุนมาก	39	36.4
ให้การสนับสนุนปานกลาง	14	13.1
ให้การสนับสนุนค่อนข้างน้อย	1	0.9
ให้การสนับสนุนน้อยมาก	1	0.9
ทัศนคติของครอบครัวต่อสาขาวิชา		
ชื่นชมในสาขาวิชาที่ท่านกำลังศึกษาอย่างมากที่สุด	12	11.2
ชื่นชมในสาขาวิชาที่ท่านกำลังศึกษาอย่างมาก	35	32.7
เฉย ๆ	46	43
ไม่ค่อยชื่นชมในสาขาวิชาที่ท่านกำลังศึกษา	14	13.1
ไม่ชื่นชมในสาขาวิชาที่ท่านกำลังศึกษาอย่างมากที่สุด	0	0

จากตารางที่ 4.2 อธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

ภูมิหลังครอบครัวของนักศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 42.1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวสูงกว่า 50,000 บาทขึ้นไป รองลงมา ร้อยละ 16.8 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว 40,001-50,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 13.1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว 20,001-30,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 11.2 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว 10,001-20,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 10.3 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว 30,001-40,000 บาท และน้อยที่สุด ร้อยละ 6.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ต่ำกว่า 10,000 บาท ความสัมพันธ์ในครอบครัว ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 74.8 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน รองลงมา ร้อยละ 14 บิดามารดาแยกทางกัน รองลงมา ร้อยละ 9.3 บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรมและน้อยที่สุด ร้อยละ 1.9 อื่น ๆ การให้ความสนับสนุนจากครอบครัวในด้านการศึกษาคครอบครัว ให้การสนับสนุนระดับมากที่สุด ร้อยละ 48.6 รองลงมาให้การสนับสนุนมาก ร้อยละ 36.4 รองลงมาให้การสนับสนุนปานกลาง ร้อยละ 13.1 รองลงมาให้การสนับสนุนค่อนข้างน้อยและให้การสนับสนุนน้อยที่สุด ร้อยละ 0.9 เท่ากัน ทศนคติของครอบครัวต่อสาขาวิชาประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 43 รู้สึกเฉย ๆ รองลงมา ร้อยละ 32.7 รู้สึกชื่นชมเป็นอย่างมาก รองลงมา ร้อยละ 13.1 รู้สึกไม่ค่อยชื่นชม และสุดท้าย ร้อยละ 11.2 รู้สึกชื่นชมมากที่สุด

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลการวางแผนประกอบอาชีพ

การนำเสนอผลการวิจัยในส่วน การวางแผนประกอบอาชีพ ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักตนเองด้านการรู้จักโลกของอาชีพและค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองด้านการปรึกษาผู้มีความรู้/มีประสบการณ์ด้านอาชีพด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อประกอบอาชีพ และด้านการวางแผนในการหางานโดยผู้ศึกษาได้แบ่งระดับการวางแผนของแต่ละด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ระดับความมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.3

การวางแผนประกอบอาชีพด้านการรู้จักตนเอง

ด้านการรู้จักตนเอง	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. การเลือกอาชีพโดยอาศัยทัศนคติที่มีต่องานนั้น ๆ	4.13	0.68	มาก
2. การเลือกอาชีพโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับ ความสามารถพิเศษ	4.07	0.66	มาก
3. การเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของท่าน	4.02	0.68	มาก
4. การพิจารณาความรู้ความสามารถของตนว่ามี ความเหมาะสมกับงานในลักษณะใด	3.75	0.67	มาก
5. การเลือกอาชีพที่ตรงกับสาขาที่เรียนมา	3.39	0.78	ปานกลาง
รวม	3.87	0.50	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 4.3 อธิบายได้ดังนี้

ประชากรการวางแผนการประกอบอาชีพด้านการรู้จักตนเองมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.46 และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่า นักศึกษามีความมั่นใจมาก ได้แก่ เลือกอาชีพโดยอาศัยทัศนคติที่มีต่องานนั้น ๆ $\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.68 รองลงมาคือ เลือกอาชีพโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับความสามารถพิเศษ $\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.66 รองลงมาคือ เลือกอาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของท่าน $\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.68 รองลงมาคือ ได้พิจารณาความรู้ความสามารถของตนว่ามีความเหมาะสมกับงานในลักษณะใด $\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.67 และสุดท้ายคือ เลือกอาชีพที่ตรงกับสาขาที่เรียนมา $\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.78

ตารางที่ 4.4

การวางแผนประกอบอาชีพด้านการรู้จักโลกของอาชีพและค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

ด้านการรู้จักโลกของอาชีพและค้นหาอาชีพ ที่เหมาะสมกับตนเอง	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. การเลือกอาชีพโดยพิจารณาความเป็นไปได้ที่ท่านจะสามารถปฏิบัติงานได้	4.32	0.63	มากที่สุด
2. การเลือกอาชีพโดยพิจารณาถึงความก้าวหน้าในอาชีพที่ต้องการจะทำ	4.03	0.72	มาก
3. การเลือกอาชีพโดยพิจารณาเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างและสวัสดิการของงาน	3.96	0.69	มาก
4. การได้เปรียบเทียบความต้องการในอาชีพกับความเป็นจริงในปัจจุบัน	3.93	0.78	มาก
5. การเลือกอาชีพโดยพิจารณาถึงความปลอดภัยในการทำงาน	3.83	0.84	มาก
รวม	4.01	0.49	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 4.4 อธิบายได้ดังนี้

ประชากรการวางแผนการประกอบอาชีพด้านการรู้จักโลกของอาชีพและค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.49 และมีผลปรากฏรายชื่อ ได้แก่ การพิจารณาความเป็นไปได้ที่ท่านจะสามารถปฏิบัติงานได้ $\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.63 รองลงมาคือเลือกอาชีพโดยพิจารณาถึงความก้าวหน้าในอาชีพที่ต้องการจะทำ $\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.72 รองลงมาคือ ท่านเลือกอาชีพโดยพิจารณาเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างและสวัสดิการของงาน $\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.69 รองลงมาคือ ได้เปรียบเทียบความต้องการในอาชีพกับความเป็นจริงในปัจจุบัน $\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.78 และสุดท้ายคือ เลือกอาชีพโดยพิจารณาถึงความปลอดภัยในการทำงาน $\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.84

ตารางที่ 4.5

การวางแผนประกอบอาชีพด้านการปรึกษาผู้มีความรู้/มีประสบการณ์ด้านอาชีพ

ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้/มีประสบการณ์ด้านอาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. การได้ฟังหรือรับทราบความคิดเห็นเรื่องการทำงานจากบุคคลรอบข้าง เช่น ครอบครัว อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา รุ่นพี่ เพื่อน ฯลฯ	3.50	0.81	มาก
2. การมีโอกาสได้พูดคุย ปรึกษาถึงลักษณะการทำงานกับรุ่นพี่ที่จบการศึกษาไปแล้ว หรือผู้ที่ทำงานนั้นอยู่	3.27	0.95	ปานกลาง
3. การได้รับคำแนะนำในการสมัครงานจากบุคคลรอบข้าง	3.24	0.87	ปานกลาง
4. การไปขอรับคำปรึกษาเกี่ยวกับโอกาสในการได้งานทำจากผู้มีความรู้ เช่น อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน หรือรุ่นพี่	3.21	0.96	ปานกลาง
5. การได้ปรึกษาถึงการทำงานในอนาคตกับอาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ผู้สอน	2.82	1.02	น้อย
รวม	3.21	0.72	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 4.5 อธิบายได้ดังนี้

ประชากรการวางแผนการประกอบอาชีพด้านการปรึกษาผู้มีความรู้/มีประสบการณ์ด้านอาชีพมีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 3.21$, S.D. = 0.72 และมีผลปรากฏรายชื่อ ได้แก่ ได้ฟังหรือรับทราบความคิดเห็นเรื่องการทำงานจากบุคคลรอบข้าง เช่น ครอบครัว อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา รุ่นพี่ เพื่อน ฯลฯ $\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.81 รองลงมาคือ มีโอกาสได้พูดคุย ปรึกษาถึงลักษณะการทำงานกับรุ่นพี่ที่จบการศึกษาไปแล้ว หรือผู้ที่ทำงานนั้นอยู่ $\bar{X} = 3.27$, S.D. = 0.95 รองลงมาคือ ได้รับคำแนะนำในการสมัครงานจากบุคคลรอบข้าง $\bar{X} = 3.24$, S.D. = 0.87 รองลงมาคือ ท่านไปขอรับคำปรึกษาเกี่ยวกับโอกาสในการได้งานทำจากผู้มีความรู้ เช่น อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน หรือรุ่นพี่ $\bar{X} = 3.21$, S.D. = 0.96 และสุดท้ายคือ ท่านได้ปรึกษาถึงการทำงานในอนาคตกับอาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ผู้สอน $\bar{X} = 2.82$, S.D. = 1.02

ตารางที่ 4.6

การวางแผนประกอบอาชีพด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อประกอบอาชีพ

ด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อประกอบอาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. การได้พิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างชีวิตการ เรียนกับการทำงานจริง	3.93	0.80	มาก
2. การหาโอกาสไปฝึกงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ วิชาชีพที่ศึกษามาหรือที่เกี่ยวข้องอาชีพที่ต้องการทำใน อนาคต	3.56	0.90	มาก
3. การได้ปรับปรุงบุคลิกภาพเพื่อเตรียมตัวในการ ทำงาน	3.46	0.85	มาก
4. การได้ลงทะเบียนเรียนวิชาเลือกเพิ่มเติมในรายวิชาที่ เกี่ยวกับงานในอนาคต	3.43	0.90	มาก
5. การได้ฝึกทักษะความสามารถพิเศษเพื่อเตรียมไว้ใช้ สำหรับการทำงานในอนาคต	3.43	0.91	มาก
6. การได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร	3.29	1.03	ปานกลาง
รวม	3.51	0.55	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 4.6 อธิบายได้ดังนี้

ประชากรการวางแผนการประกอบอาชีพด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อประกอบอาชีพ มีภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.55 และมีผลปรากฏรายข้อ ได้แก่ ได้พิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างชีวิตการเรียนกับการทำงานจริง $\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.80 รองลงมาคือ หาโอกาสไปฝึกงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพที่ศึกษามาหรือที่เกี่ยวข้องอาชีพที่ต้องการทำในอนาคต $\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.90 รองลงมาคือ ท่านได้ปรับปรุงบุคลิกภาพเพื่อเตรียมตัวในการทำงาน $\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.85 รองลงมาคือ ได้ฝึกทักษะความสามารถพิเศษเพื่อเตรียมไว้ใช้สำหรับการทำงานในอนาคต $\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.91 ซึ่ง $\bar{X}$ เท่ากับได้ลงทะเบียนเรียนวิชาเลือกเพิ่มเติมในรายวิชาที่เกี่ยวกับงานในอนาคต $\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.90 และสุดท้ายคือ ได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร $\bar{X} = 3.29$, S.D. = 1.03

ตารางที่ 4.7

การวางแผนประกอบอาชีพด้านการวางแผนในการหางาน

ด้านการวางแผนในการหางาน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. การได้ฟัง อ่าน ข่าวการรับสมัครงานจากแหล่งต่าง ๆ	3.19	0.95	ปานกลาง
2. การได้เยี่ยมชมงานที่ทำงานของรุ่นพี่หรือคนรู้จักเพื่อสังเกตลักษณะงาน	3.08	0.99	ปานกลาง
3. การได้เข้าร่วมฟังการบรรยายหรือการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ	2.43	1.02	น้อย
4. การได้เข้าร่วมกิจกรรมสถานที่ที่จัดนัดพบแรงงานหรือวันตลาดนัดแรงงาน	2.28	1.02	น้อย
รวม	2.74	0.76	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 4.7 อธิบายได้ดังนี้

ประชากรการวางแผนการประกอบอาชีพการวางแผนในการหางานมีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 2.74$, S.D. = 0.76 และมีผลปรากฏรายชื่อ ได้แก่ ได้ฟัง อ่าน ข่าวการรับสมัครงานจากแหล่งต่าง ๆ $\bar{X} = 3.19$, S.D. = 0.95 รองลงมาคือ ได้เยี่ยมชมงานที่ทำงานของรุ่นพี่หรือคนรู้จักเพื่อสังเกตลักษณะงาน $\bar{X} = 3.08$, S.D. = 0.99 รองลงมาคือ ได้เข้าร่วมฟังการบรรยายหรือการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ $\bar{X} = 2.43$, S.D. = 1.02 และสุดท้ายคือได้เข้าร่วมกิจกรรมสถานที่ที่จัดนัดพบแรงงานหรือวันตลาดนัดแรงงาน $\bar{X} = 2.28$, S.D. = 1.02

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคต่อการวางแผนประกอบอาชีพ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนปัญหาและอุปสรรคต่อการวางแผนประกอบอาชีพ ได้แก่วามมั่นใจในการหางานทำ ความกังวลใจในการหางานทำ ลักษณะขององค์กรที่นักศึกษามุ่งหวังอยากเข้าทำงานบุคคลที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนประกอบอาชีพที่เกิดจากตนเอง ความต้องการความช่วยเหลือจากคณะและมหาวิทยาลัยเพื่อการมีงานทำ การปฏิบัติตนหากจบการศึกษาแล้วยังไม่สามารถหางานทำได้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบของร้อยละ ดังนี้

ตารางที่ 4.8

ปัญหาและอุปสรรคต่อการวางแผนประกอบอาชีพ

ปัญหาและอุปสรรคต่อการวางแผนประกอบอาชีพ	จำนวน (N=107)	ร้อยละ
คิดว่าหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว นักศึกษาจะสามารถ หางานทำได้		
สามารถหางานที่ตรงกับสาขาวิชาที่ศึกษาได้	23	21.5
คาดว่าจะสามารถหางานได้แต่อาจไม่ตรงกับสาขาที่ศึกษา	64	59.8
คิดว่าคงไม่สามารถหางานได้	2	1.9
ไม่แน่ใจ	18	16.8
มีความกังวลใจในการหางานทำหลังจากสำเร็จ การศึกษา		
มีความกังวลใจมากที่สุด	20	18.7
มีความกังวลใจมาก	36	33.6
มีความกังวลใจปานกลาง	30	28.0
มีความกังวลใจน้อย	20	18.7
ไม่กังวลใจเลย	1	0.9
ปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนประกอบอาชีพที่ เกิดจากตนเอง		
ขาดงบประมาณ หรือเงินทุนสนับสนุน	29	27.1
ขาดคนสนับสนุน	12	11.2
ไม่มีแรงจูงใจ ขาดความกระตือรือร้น	32	29.9
ขาดความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับ การหางาน ความรู้ต่าง ๆ	20	18.7
มีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอ	14	13.1

ตารางที่ 4.8

ปัญหาและอุปสรรคต่อการวางแผนประกอบอาชีพ (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรคต่อการวางแผนประกอบอาชีพ	จำนวน (N=107)	ร้อยละ
ความต้องการความช่วยเหลือจากคณะและมหาวิทยาลัย เพื่อการมีงานทำ		
จัดกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพมากขึ้น	63	58.9
จัดงานนัดพบแรงงาน	15	14.0
จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพ	29	27.1
หากจบการศึกษาแล้วนักศึกษายังไม่ได้งานทำนักศึกษา จะปฏิบัติอย่างไร		
อยู่บ้านเฉย ๆ รอดูสถานการณ์ต่อไป	11	10.3
ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	48	44.9
ศึกษาในสาขาอื่น ๆ	11	10.3
ทำงานทุกอย่าง แม้ไม่ตรงกับสาขาที่ศึกษา เพื่อรอจังหวะ ได้งานที่ดีกว่า	27	25.2
เข้ารับการฝึกวิชาชีพระยะสั้น เพื่อสามารถนำมาประกอบ อาชีพอิสระได้	10	9.3
ลักษณะองค์กรที่นักศึกษามุ่งหวังอยากเข้าทำงานใน อนาคตมากที่สุด		
รับราชการ	4	3.7
รัฐวิสาหกิจ	7	6.5
ธุรกิจเอกชน	40	37.4
ธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ	54	50.5
อื่น ๆ (โปรดระบุ)	2	1.9

ตารางที่ 4.8

ปัญหาและอุปสรรคต่อการวางแผนประกอบอาชีพ (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรคต่อการวางแผนประกอบอาชีพ	จำนวน (N=107)	ร้อยละ
บุคคลที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของ นักศึกษามากที่สุด		
บิดา	3	2.8
มารดา	14	13.1
ตัวเอง	88	82.3
อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ที่ปรึกษา	1	0.9
อื่น ๆ (โปรดระบุ)	1	0.9

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 4.8 อธิบายได้ดังนี้

จากประชากรพบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนประกอบอาชีพด้านความมั่นใจในการหางานส่วนใหญ่คาดว่าจะสามารถหางานได้ แต่อาจไม่ตรงกับสาขาที่ศึกษาคิดเป็นร้อยละ 59.8 รองลงมาสามารถหางานที่ตรงกับสาขาวิชาที่ศึกษาได้ คิดเป็นร้อยละ 21.5 รองลงมาคือไม่แน่ใจว่าจะสามารถหางานได้ คิดเป็นร้อยละ 16.8 และคิดว่าคงไม่สามารถหางานได้ คิดเป็นร้อยละ 1.9 ความกังวลใจในการหางานส่วนใหญ่ มีความกังวลใจมากคิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมา มีความกังวลใจปานกลางคิดเป็นร้อยละ 28 และรองลงมาคือมีความกังวลใจมากที่สุดและมีความกังวลใจน้อย มีสัดส่วนผู้ตอบเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 18.7 และไม่มีความกังวลใจเลย คิดเป็นร้อยละ 0.9 ปัญหาที่เกิดจากตนเองส่วนใหญ่คือ ไม่มีแรงจูงใจ ขาดความกระตือรือร้นคิดเป็นร้อยละ 29.9 รองลงมาคือขาดงบประมาณ หรือเงินทุนสนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 27.1 รองลงมาขาดความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการหางาน ความรู้ต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 18.7 รองลงมา มีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 13.1 และขาดคนสนับสนุน น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12 ปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือจากคณะและมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่คือ ต้องการให้จัดกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพมากขึ้นคิดเป็นร้อยละ 63 รองลงมาต้องการให้จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 27.1 และต้องการให้จัดงานนัดพบแรงงานคิดเป็นร้อยละ 15 การปฏิบัติหากจบการศึกษาแล้วนักศึกษายังไม่ได้งานทำส่วนใหญ่คือ ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 44.9 รองลงมาทำงานทุกอย่าง แม้ไม่ตรงกับสาขาที่ศึกษา เพื่อรอจังหวะได้งานที่ดีกว่าคิดเป็นร้อยละ 25.2 รองลงมาอยู่บ้านเฉย ๆ รอดูสถานการณ์ต่อไปและศึกษาในสาขาอื่น ๆ มีผู้ตอบจำนวนเท่ากัน

คิดเป็นร้อยละ 10.3 และเข้ารับการศึกษาวิชาชีพระยะสั้น เพื่อสามารถนำมาประกอบอาชีพอิสระได้คิดเป็นร้อยละ 9.3 นอกจากนี้ยังพบว่า ลักษณะองค์กรที่นักศึกษามุ่งหวังอยากเข้าทำงานในอนาคตมากที่สุดส่วนใหญ่ นักศึกษามีความต้องการที่จะประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระคิดเป็นร้อยละ 50.5 รองลงมาคืออาชีพธุรกิจเอกชน คิดเป็นร้อยละ 37.4 รองลงมาคืออาชีพรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 6.5 รองลงมาคืออาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 3.7 และอื่น ๆ (กิจการครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 1.9) รวมทั้งบุคคลที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักศึกษามากที่สุดส่วนใหญ่ นักศึกษาสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 82.3 รองลงมาคือ เลือกเพราะมารดา คิดเป็นร้อยละ 13.1 รองลงมาคือ เลือกเพราะบิดา คิดเป็นร้อยละ 2.8 เลือกตามอาจารย์ผู้สอน/ที่ปรึกษา คิดเป็นร้อยละ 0.9 และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 0.9 เช่นกัน

4.5 การแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของประชากร

ผลการศึกษาในประเด็นความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะของประชากรได้จากการแสดงความคิดเห็นจากคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาอื่น ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษา ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ปัญหาอื่น ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษา ประชากรได้แสดงความคิดเห็นว่าในปัจจุบันตลาดแรงงานมีความต้องการผู้มีความรู้และเชี่ยวชาญทางอาชีพควบคู่ไปกับความเชี่ยวชาญทางด้านการใช้เทคโนโลยีและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะโปรแกรมเกี่ยวกับการออกแบบแต่ทางสถาบันยังจัดการเรียนการสอนในส่วนนี้น้อยมาก และอยากให้มีการจัดแนะแนวการหาอาชีพหรือนแนะแนวจากรุ่นพี่ที่จบการศึกษาไปแล้วให้มากขึ้น รวมทั้งให้มีการทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยน ซึ่งปัจจุบันก็ยังมีการจัดน้อยมากเช่นกัน

4.6 การทดสอบสมมติฐานความแตกต่าง

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยสถานภาพทั่วไปของนักศึกษากับการวางแผนประกอบอาชีพ ได้แก่ เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา โดยปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 4.9

การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างการวางแผนประกอบอาชีพกับเพศ

องค์ประกอบการวางแผน	ชาย		หญิง		t-test
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการรู้จักตนเอง	3.90	0.57	3.86	0.48	0.77
ด้านการศึกษาลักษณะงานและการค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง	4.00	0.57	4.01	0.47	0.95
ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้/มีประสบการณ์ด้านอาชีพ	3.30	0.86	3.18	0.68	0.52
ด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ	3.53	0.55	3.51	0.55	0.89
ด้านการวางแผนในการหางาน	2.84	1.09	2.72	0.66	0.51
ผลรวม	3.51	0.59	3.46	0.37	0.59

จากผลการวิเคราะห์ t-test พบว่า มีค่า Sig. = 0.59 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงว่าในภาพรวมเพศส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่า Sig. แต่ละด้านล้วนมีค่ามากกว่า 0.05 หมายความว่าเพศส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านการรู้จักตนเอง ด้านการศึกษาลักษณะงานและการค้นหาอาชีพ ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้ ด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ และด้านการวางแผนในการหางาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10

การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างการวางแผนประกอบอาชีพกับสาขาวิชาที่ศึกษา

องค์ประกอบการวางแผน	ชาย		หญิง		t-test
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการรู้จักตนเอง	3.87	0.49	3.87	0.50	0.97
ด้านการศึกษาลักษณะงานและการค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง	4.03	0.51	4.00	0.48	0.73
ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้/มีประสบการณ์ด้านอาชีพ	3.10	0.79	3.29	0.64	0.16
ด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ	3.58	0.56	3.45	0.54	0.23
ด้านการวางแผนในการหางาน	2.60	0.76	2.86	0.76	0.08
ผลรวม	3.43	0.42	3.49	0.43	0.48

จากผลการวิเคราะห์ t-test พบว่า มีค่า Sig. = 0.48 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงว่า ในภาพรวมสาขาวิชาที่ศึกษาส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่า Sig. แต่ละด้านล้วนมีค่ามากกว่า 0.05 หมายความว่า สาขาวิชาที่ศึกษาส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านการรู้จักตนเอง ด้านการศึกษาลักษณะงานและการค้นหาอาชีพ ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้ด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ และด้านการวางแผนในการหางาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11

การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างการวางแผนประกอบอาชีพกับชั้นปีที่ศึกษา

องค์ประกอบการวางแผน	ชั้นปีที่ 3		ชั้นปีที่ 4		t-test
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการรู้จักตนเอง	3.81	0.49	3.96	0.50	0.14
ด้านการศึกษาลักษณะงานและการค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง	3.99	0.50	4.04	0.49	0.58
ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้/มีประสบการณ์ด้านอาชีพ	3.14	0.69	3.31	0.75	0.21
ด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ	3.45	0.51	3.60	0.59	0.17
ด้านการวางแผนในการหางาน	2.75	0.81	2.73	0.71	0.88
ผลรวม	3.43	0.43	3.53	0.41	0.23

จากผลการวิเคราะห์ t-test พบว่า มีค่า Sig. = 0.23 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงว่า ในภาพรวมชั้นปีที่ศึกษาส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่า sig แต่ละด้านล้วนมีค่ามากกว่า 0.05 หมายความว่า ชั้นปีที่ศึกษาส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านการรู้จักตนเอง ด้านการศึกษาลักษณะงานและการค้นหาอาชีพ ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้ด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ และด้านการวางแผนในการหางานไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12

การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างการวางแผนประกอบอาชีพกับผลการศึกษา

องค์ประกอบการวางแผน	เกรดเฉลี่ย ต่ำกว่า 3.00		เกรดเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไป		t-test
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการรู้จักตนเอง	3.82	0.55	3.92	0.44	0.33
ด้านการศึกษาลักษณะงานและการค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง	3.98	0.49	4.04	0.49	0.48
ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้/มีประสบการณ์ด้านอาชีพ	3.32	0.73	3.09	0.69	0.10
ด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ	3.48	0.52	3.55	0.58	0.52
ด้านการวางแผนในการหางาน	2.88	0.75	2.60	0.76	0.59
ผลรวม	3.49	0.45	3.49	0.40	0.51

จากผลการวิเคราะห์ t-test พบว่า มีค่า Sig. = 0.51 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงว่า ในภาพรวมผลการศึกษาส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่า Sig. แต่ละด้านล้วนมีค่ามากกว่า 0.05 หมายความว่า ผลการศึกษาส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านการรู้จักตนเอง ด้านการศึกษาลักษณะงานและการค้นหาอาชีพ ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้ ด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ และด้านการวางแผนในการหางานไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13

การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างการวางแผนประกอบอาชีพกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

องค์ประกอบการวางแผน	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท		มากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป		t-test
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการรู้จักตนเอง	3.82	0.54	3.93	0.43	0.25
ด้านการศึกษาลักษณะงานและการค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง	3.93	0.51	4.12	0.46	0.62
ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้/มีประสบการณ์ด้านอาชีพ	3.23	0.68	3.17	0.77	0.68
ด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ	3.41	0.55	3.65	0.52	0.22
ด้านการวางแผนในการหางาน	2.68	0.83	2.82	0.66	0.38
ผลรวม	3.42	0.45	3.54	0.39	0.14

จากผลการวิเคราะห์ t-test พบว่า มีค่า Sig. = 0.14 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงว่าในภาพรวมรายได้เฉลี่ยของครอบครัวส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่า Sig. แต่ละด้านล้วนมีค่ามากกว่า 0.05 หมายความว่า รายได้เฉลี่ยของครอบครัวส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านการรู้จักตนเอง ด้านการศึกษาลักษณะงานและการค้นหาอาชีพ ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้ ด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ และด้านการวางแผนในการหางานไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14

การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างการวางแผนประกอบอาชีพกับความสัมพันธ์ในครอบครัว

องค์ประกอบการวางแผน	บิดามารดาอยู่ด้วยกัน		บิดามารดาแยกทาง/ถึงแก่กรรม		t-test
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการรู้จักตนเอง	3.87	0.50	3.86	0.50	0.94
ด้านการศึกษาลักษณะงานและการค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง	4.00	0.49	4.04	0.52	0.72
ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้/มีประสบการณ์ด้านอาชีพ	3.25	0.67	3.07	0.84	0.25
ด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ	3.55	0.53	3.39	0.60	0.19
ด้านการวางแผนในการหางาน	2.81	0.74	2.52	0.81	0.08
ผลรวม	3.50	0.40	3.38	0.48	0.20

จากผลการวิเคราะห์ t-test พบว่า มีค่า Sig. = 0.20 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงว่า ในภาพรวมความสัมพันธ์ในครอบครัวส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่า Sig. แต่ละด้านล้วนมีค่ามากกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านการรู้จักตนเอง ด้านการศึกษาลักษณะงานและการค้นหาอาชีพ ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้ ด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ และด้านการวางแผนในการหางาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15

การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างการวางแผนประกอบอาชีพกับการให้ความสนับสนุนจากครอบครัวด้านการศึกษา

องค์ประกอบการวางแผน	สนับสนุนมาก-มากที่สุด		สนับสนุนน้อย-ปานกลาง		t-test
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการรู้จักตนเอง	3.90	0.48	3.65	0.59	0.84
ด้านการศึกษาลักษณะงานและการค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง	4.06	0.46	3.71	0.62	0.01
ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้/มีประสบการณ์ด้านอาชีพ	3.22	0.72	3.12	0.73	0.64
ด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ	3.56	0.55	3.19	0.45	0.01
ด้านการวางแผนในการหางาน	2.73	0.75	2.80	0.89	0.76
ผลรวม	3.49	0.41	3.29	0.48	0.10

จากผลการวิเคราะห์ t-test พบว่า มีค่า Sig. = 0.10 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงว่า ในภาพรวมการให้ความสนับสนุนด้านการศึกษาส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่า Sig. อยู่ 2 ด้านที่มีค่า 0.01 หรือน้อยกว่า 0.05 คือ ด้านการศึกษาลักษณะงานและการค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง และด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ หมายความว่า การให้ความสนับสนุนของครอบครัวมีผลต่อการวางแผนด้านการศึกษาลักษณะงานและการค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองและด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพของนักศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์แตกต่างกันส่วนด้านอื่น ๆ มีค่า Sig. มากกว่า 0.05 หมายความว่า การสนับสนุนด้านการศึกษาส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านการรู้จักตนเอง ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้ และด้านการวางแผนในการหางาน ไม่แตกต่างกัน

4.7 อภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษา เรื่อง “การวางแผนในการประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต” ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาการวางแผนประกอบอาชีพ รวมทั้งศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพบัณฑิตของคณะฯ ให้เป็นแรงงานที่ไม่ตกงานเมื่อจบการศึกษาโดยสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ แนวความคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

4.7.1 สถานภาพทั่วไปของนักศึกษากับการวางแผนประกอบอาชีพ

ผลการศึกษาด้านสภาพทั่วไปของนักศึกษาพบว่า เพศ สาขาวิชา ชั้นปีที่ศึกษา และผลการศึกษาส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ ไม่แตกต่างกันซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชัชรี สุนทรภักย์ (2550, น. บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังด้านอาชีพกับการวางแผนเข้าสู่อาชีพของนักศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านเพศ สาขาวิชาที่ศึกษา ผลการเรียน ภูมิฐานะผู้ปกครอง อาชีพผู้ปกครอง ที่มีความแตกต่างกัน ส่งผลต่อการวางแผนเข้าสู่อาชีพของนักศึกษาที่ไม่แตกต่างกัน

4.7.2 ปัจจัยภูมิหลังครอบครัวของนักศึกษากับการวางแผนประกอบอาชีพ จากผลการศึกษา

ภาพรวมปัจจัยภูมิหลังครอบครัวพบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว และการให้ความสนับสนุนของครอบครัวด้านการศึกษา ส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธิติมา ประภากรเกียรติ (2548, น. บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านภูมิหลังครอบครัว เช่น รายได้ครอบครัว อาชีพบิดาและอาชีพมารดา ส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาไม่แตกต่างกัน

4.7.3 องค์ประกอบการวางแผนประกอบอาชีพ

4.7.3.1 ด้านการรู้จักตนเอง

ระดับการวางแผนประกอบอาชีพด้านการรู้จักตนเองของนักศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษา ได้พิจารณาเลือกงานให้สอดคล้องกับความสามารถและความสามารถพิเศษของตนเองมากที่สุด เนื่องจากการเลือกงานที่สอดคล้องกับความสามารถของตนย่อมทำให้บุคคลทำงานอย่างมีความสุขกว่า เมื่อมีความสุขในการทำงานมากกว่าก็จะส่งผลต่อผลงานที่ดีกว่า นำไปสู่โอกาสประสบความสำเร็จในอาชีพที่มากกว่าเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Holland ที่ว่า

บุคคลย่อมแสวงหาสภาพแวดล้อมและอาชีพ ซึ่งเปิดโอกาสให้เขาได้ใช้ความสามารถและทักษะ เพื่อแสดงออกถึงค่านิยมและทัศนคติ ตลอดจนการมีบทบาทที่เหมาะสมและหลีกเลี่ยงบทบาทที่ไม่เหมาะสมกับตนเอง

4.7.3.2 ด้านการศึกษาลักษณะงานและการค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

ระดับการวางแผนประกอบอาชีพด้านการศึกษาลักษณะงานและการค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาได้เลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองโดยพิจารณาว่าเป็นงานที่ตนจะสามารถปฏิบัติได้มากที่สุด เนื่องจากการพิจารณาอาชีพลักษณะอาชีพที่เหมาะสมกับตน จะเป็นการลดความเสี่ยงในการเปลี่ยนงานและการเสียเวลาในการหางานใหม่ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการประกอบอาชีพของกินซ์เบิร์ก ที่ว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพและการวางแผนในอาชีพของคุณคน เป็นกระบวนการที่มีเหตุผลโดยที่บุคคลจะผสมผสานระหว่างความสนใจความสามารถของตนกับ โอกาสและสภาพความเป็นจริงของคุณคนหรือความเป็นไปได้จริง ซึ่งตามรากฐานทฤษฎีของกินซ์เบิร์ก สภาพความเป็นจริงของคุณคน ก็คือ ความสามารถ ความถนัด และโอกาสทางสังคม

4.7.3.3 ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้/มีประสบการณ์ด้านอาชีพ

ระดับการวางแผนประกอบอาชีพด้านการปรึกษาผู้มีความรู้หรือผู้มีประสบการณ์ด้านอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาได้ฟังหรือรับข้อคิดเห็นเรื่องการทำงานจากบุคคลรอบข้าง เช่น ครอบครัว อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา รุ่นพี่ มากที่สุด เนื่องจากบุคคลดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับนักศึกษามากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Holland ที่ว่าถ้าบุคคลมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมสำหรับอาชีพใดอาชีพหนึ่งและได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับข้อมูลด้านอาชีพและการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแล้วจะทำให้บุคคลสามารถเลือกอาชีพได้สะดวกและเหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดุษฎี น้อยใจบุญ (2543, น. 4) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษาพบว่า นักศึกษานักศึกษาในแต่ละหลักสูตรล้วนมีความต้องการการแนะแนวอาชีพ ซึ่งนักศึกษานักศึกษาในแต่ละหลักสูตรมีความต้องการข้อมูลในการแนะแนวเกี่ยวกับอาชีพในลักษณะที่แตกต่างกันตามความเฉพาะของอาชีพ

4.7.3.4 ด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ

ระดับการวางแผนประกอบอาชีพด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพด้วยการพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างชีวิตการเรียนกับการทำงานจริงมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Ginzberg ที่ว่าระยะเลือกอาชีพตาม

ความเป็นจริง (อายุระหว่าง 17 ปี จนถึง วัยผู้ใหญ่ตอนต้น) ในขั้นสำรวจอาชีพ เป็นขั้นที่บุคคลสำรวจ อาชีพต่าง ๆ เพื่อค้นอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตัวเองหลังจากนั้นบุคคลพยายามค้นคว้าหา สิ่งเหล่านั้น เช่น การเรียนวิชาการและวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตลอดจน การทดลองทำงานนอกเวลาเรียน โดยเลือกเรียนหรือทำงานเฉพาะที่ตนเองสนใจ

4.7.3.5 ด้านการวางแผนในการหางาน

ระดับการวางแผนประกอบอาชีพด้านการวางแผนในการหางานของ นักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาวางแผนในการหางานจากการฟัง อ่าน ข่าวสารจากการรับสมัครงานแหล่งต่าง ๆ มากที่สุด ซึ่งสืบเนื่องมาจากในยุคปัจจุบันเป็นยุคที่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ สามารถเผยแพร่ได้อย่าง รวดเร็วด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้การเข้าถึงข้อมูลการรับสมัครงานหรือการหาข้อมูล เกี่ยวกับงานนั้นทำได้ง่ายขึ้น จึงเป็นช่องทางที่บุคคลเลือกใช้กันมากซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ โสภภรณ์ สุขภิรมย์ และ อวยพร โกมลวิจิตรกุล (2547) ที่ว่า ปัจจุบันการสมัครงานทางอินเทอร์เน็ต ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากเพราะมีข้อดีหลาย ๆ ประการ คือ ลดความเหน็ดเหนื่อยจากการ เดินทางประหยัดค่าใช้จ่ายตำแหน่งงานมีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอและมีตำแหน่งงาน จำนวนมาก เป็นต้น

ข้อสังเกตจากผลการศึกษาพบว่า การวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษา 5 ด้านนั้น มี 3 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้จักตนเอง 2) ด้านการศึกษาลักษณะงานและการค้นหาอาชีพที่ เหมาะกับตนเอง และ 3) ด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ นักศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่อีก 2 ด้าน คือ 1) ด้านด้านการปรึกษาผู้มีความรู้/ความเชี่ยวชาญด้านอาชีพ และ 2) ด้านการ วางแผนในการหางานที่นักศึกษามีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจเนื่องมาจากมี นักศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 50.5 มีความต้องการที่จะประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/อาชีพ อิสระ ซึ่งลักษณะอาชีพดังกล่าวเป็นงานที่นักศึกษาต้องเรียนรู้และแข่งกับตนเอง เป็นงานที่เป็น เจ้านายตนเอง ต่างจากการเข้าทำงานในระบบการเป็นลูกจ้างประกอบกับนักศึกษาถึงร้อยละ 42.1 ครอบครัวยังมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป แสดงให้เห็นว่าฐานะทางบ้านหรือฐานะ เศรษฐกิจในครอบครัวของนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับฐานะดีซึ่งอาจส่งผลให้นักศึกษาขาดความ กระตือรือร้นในการหางาน ด้วยมองว่าการวางแผนหางานนั้นไม่มีความจำเป็น หากเราไม่ได้จะไป สมัครงานกับองค์กรหรือบริษัทแต่จะออกมาเพื่อเป็นเจ้าของคูแลกิจการส่วนตัว นอกจากนี้ด้านการ ปรึกษาผู้มีความรู้/ความเชี่ยวชาญด้านอาชีพนั้น นักศึกษามีการปฏิบัติในระดับปานกลางเช่นกัน ซึ่ง อาจเนื่องมาจากการวางแผนประกอบอาชีพทั้ง 3 ด้านที่การปฏิบัติของนักศึกษาอยู่ในระดับมากดังที่ กล่าวข้างต้นนั้น เป็นด้านซึ่งนักศึกษาสามารถปฏิบัติได้โดยตนเอง ต่างจากด้านการปรึกษาผู้มีความรู้/ ความเชี่ยวชาญด้านอาชีพที่นักศึกษาต้องมีความใช้ความกระตือรือร้นและความใส่ใจในการปฏิบัติ

เพราะเป็นการต้องไปขอคำแนะนำช่วยเหลือจากผู้อื่น จึงอาจส่งผลให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติด้านนี้มากกว่าอีก 3 ด้านที่กล่าวข้างต้น

4.7.4 ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคต่อการวางแผนประกอบอาชีพ

ลักษณะองค์กรที่นักศึกษามุ่งหวังอยากเข้าทำงานในอนาคตมากที่สุดส่วนใหญ่ นักศึกษามีความต้องการที่จะประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระคิดเป็นร้อยละ 50.5 และบุคคลที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักศึกษามากที่สุดส่วนใหญ่ นักศึกษาตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 82.3 โดยจากผลการศึกษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่านักศึกษาปัจจุบันมีความเป็นตัวของตัวเองสูง ชอบลักษณะอาชีพที่มีความเป็นอิสระ ซึ่งมีบริษัทผู้นำด้านการจัดหางาน และวางแผนทรัพยากรมนุษย์หลายแห่ง เช่น บริษัท อีทีเค โท ประเทศไทย ได้วิเคราะห์ไว้ว่าผู้ที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษา หรือผู้ที่เกิดระหว่างปี 2538-2552 ในยุค Gen Z มีลักษณะของพฤติกรรมและค่านิยมในการอยากเป็นเจ้าของกิจการของตนเองมากกว่าการเป็นลูกจ้าง มีความคิดเป็นของตนเอง คิดริเริ่มที่จะทำอะไรใหม่ ๆ เป็นคนนำเทรนด์ใหม่ ๆ รวมทั้งมีความรอบรู้และสามารถใช้ Social Network ในการสื่อสารบอกต่อได้เป็นอย่างดี กลุ่มเด็กในยุค GenZ นี้จึงมีแนวโน้มในการเลือกประกอบอาชีพที่จะเข้าสู่ระบบการเป็นลูกจ้างน้อยลง หากเทียบกับแรงงานในยุค Gen X และ GenY ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มนัสนันท์ หัตถศักดิ์ (2551) ถึงคุณลักษณะของนักศึกษาในยุค GenZ ว่า ไม่ชอบเป็นลูกจ้างมีความต้องการเป็นเจ้าของกิจการขนาดเล็กมีความอิสระในตัวเองค่อนข้างสูง มีแนวทางเป็นของตัวเองชัดเจนไม่เหมือนใครและไม่อยากให้ใครเหมือน เนื่องจากการสื่อสารระหว่างคนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารผ่านข้อความบนหน้าจอมือถือหรือคอมพิวเตอร์แทนการพูด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ Roe ที่ว่า การเลือกอาชีพก็เป็นการพยายามตอบสนองความต้องการของตนอย่างหนึ่ง โดยประสบการณ์ในวัยเด็กทั้งจากสภาพแวดล้อมและสภาพการเลี้ยงดูของบิดามารดาล้วนส่งผลต่อลักษณะการเลือกอาชีพของบุคคล

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษา เรื่อง การวางแผนในการประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต” ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาการวางแผนประกอบอาชีพ รวมทั้งศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพบัณฑิตของคณะฯให้เป็นแรงงานที่ไม่ตกงานเมื่อจบการศึกษา โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 ประจำปีการศึกษา 2559 ประกอบไปด้วยสภาพทั่วไปของนักศึกษา เช่น เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา ชั้นปีที่ศึกษาผลการเรียน ภูมิหลังครอบครัว และภูมิหลังครอบครัวของนักศึกษาประกอบไปด้วย รายได้เฉลี่ยของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว การให้การสนับสนุนในครอบครัวด้านการศึกษา ทักษะคิดของครอบครัวต่อสาขาวิชา และการวางแผนประกอบอาชีพ ประกอบด้วย 5 ด้าน และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ประกอบด้วย การหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ เป็นต้น โดยสามารถสรุปภาพรวมได้ดังนี้

5.1.1 สภาพทั่วไปของนักศึกษา

นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 79.4 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 20.6 เป็นเพศชาย สาขาวิชาของนักศึกษามีความใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 55.1 เป็นสาขาวิชาการละครและร้อยละ 44.9 สาขาวิชาศิลปะการออกแบบ พัสตราภรณ์ ชั้นปีที่ศึกษาประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 60.7 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ ร้อยละ 39.9 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 45.8 เกรดเฉลี่ย 3.01-3.50 รองลงมา ร้อยละ 42.1 เหตุผลหลักสำคัญของการเลือกเข้าศึกษา ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.6 เลือกตามความต้องการของตนเอง รองลงมา ร้อยละ 11.2 เลือกตามลำดับคะแนนที่คาดว่าจะสอบได้ รองลงมา ร้อยละ 5.6 เลือกตามคำแนะนำของผู้ปกครองหรือคนในครอบครัว รองลงมา ร้อยละ 3.7 อื่น ๆ (ตามความศรัทธา อยากเรียนสายปฏิบัติ ชอบโดยไม่สนใจว่ามีงานหรือไม่ เป็นต้น) และน้อยที่สุด ร้อยละ 9.3 เลือกตามเพื่อน ความชอบในสาขาที่ศึกษา ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.3 ชอบในสาขาที่ตนศึกษา และร้อยละ 4.7 ไม่ชอบในสาขาที่ตนศึกษา ความชอบในสาขาที่ศึกษา ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.3 ชอบในสาขาที่ตนศึกษา และร้อยละ 4.7 ไม่ชอบในสาขาที่ตนศึกษา ความชอบในรายวิชาตามหลักสูตรของสาขา ประชากร

ส่วนใหญ่ ร้อยละ 70.1 ชอบบ้างบางรายวิชา รองลงมา ร้อยละ 28 ชอบทุกรายวิชา การทำงานพิเศษ ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.7 ทำงานพิเศษบ้างเป็นครั้งคราว รองลงมา ร้อยละ 46.7 ไม่เคยทำงานพิเศษ นักศึกษาคิดจะเริ่มสมัครงานเมื่อใด ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 30.8 ขณะเรียนภาคการศึกษาสุดท้าย รองลงมา ร้อยละ 26.2 เมื่อเกรดออกครบทุกรายวิชา การเข้าร่วมกิจกรรมของคณะและมหาวิทยาลัย ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 33.6 เข้าร่วมกิจกรรมด้านบริการสังคม รองลงมา เข้าร่วมกิจกรรมด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ร้อยละ 25.2 ด้านการรู้จักตนเอง ด้านการศึกษา ลักษณะงาน และการค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้หรือผู้มีความเชี่ยวชาญทางด้านอาชีพ ด้านการดำเนินการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพวางแผนในการหางาน

5.1.2 ภูมิหลังครอบครัวของนักศึกษา

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 42.1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวสูงกว่า 50,000 บาทขึ้นไป รองลงมา ร้อยละ 16.8 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว 40,001-50,000 บาท ความสัมพันธ์ในครอบครัว ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 74.8 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน รองลงมา ร้อยละ 14 บิดามารดาแยกทางกัน การให้ความสนับสนุนจากครอบครัว ในด้านการศึกษาครอบครัวให้การสนับสนุนระดับมากที่สุด ร้อยละ 48.6 รองลงมาให้การสนับสนุนมาก ร้อยละ 36.4 ทศนคติของครอบครัวต่อสาขาวิชา ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 43 รู้สึกเฉย ๆ รองลงมา ร้อยละ 32.7 รู้สึกชื่นชมเป็นอย่างมาก

5.1.3 การวางแผนประกอบอาชีพ

ได้พิจารณาจากการวางแผนใน 5 ด้าน คือ การรู้จักตนเอง ด้านการศึกษา ลักษณะงาน และการค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้หรือผู้มีประสบการณ์ด้านอาชีพ ด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ ด้านการวางแผนในการหางาน ผลการวิเคราะห์พอสรุปได้ดังนี้

ด้านการรู้จักตนเองมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.46 และเมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่า นักศึกษามีความมั่นใจมาก ได้แก่ เลือกอาชีพโดยอาศัยทัศนคติที่มีต่องานนั้นๆ มากที่สุด $\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.68 รองลงมาคือ เลือกอาชีพโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับความสามารถพิเศษ $\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.66

ด้านการรู้จักโลกของอาชีพและค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.49 เมื่อวิเคราะห์ตามรายข้อพบว่า ด้านการพิจารณาความเป็นไปได้ที่ท่านจะสามารถปฏิบัติงานได้มากที่สุด $\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.63 รองลงมาคือ เลือกอาชีพโดยพิจารณาถึงความก้าวหน้าในอาชีพที่ต้องการจะทำ $\bar{X} = 4.03$ S.D. = 0.72

ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้/มีประสบการณ์ด้านอาชีพมีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 3.21$ S.D. = 0.72 และมีผลปรากฏรายข้อได้แก่ได้ฟังหรือรับทราบความคิดเห็นเรื่อง

การทำงานจากบุคคลรอบข้าง เช่น ครอบครัว อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา รุ่นพี่ เพื่อน ฯลฯ มากที่สุด $\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.81 รองลงมาคือ มีโอกาสได้พูดคุยปรึกษาถึงลักษณะการทำงานกับรุ่นพี่ที่จบการศึกษาไปแล้ว หรือผู้ที่ทำงานนั้นอยู่ $\bar{X} = 3.27$, S.D. = 0.95

ด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อประกอบอาชีพมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.55 และมีผลปรากฏรายข้อ ได้แก่ ได้พิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างชีวิตการเรียนกับการทำงานจริงมากที่สุด $\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.80 รองลงมาคือ หาโอกาสไปฝึกงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพที่ศึกษามาหรือที่เกี่ยวข้องอาชีพที่ต้องการทำในอนาคต $\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.90

ด้านการวางแผนหางานมีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{X} = 2.74$, S.D. = 0.76 และมีผลปรากฏรายข้อ ได้แก่ ได้ฟัง อ่าน ข่าวการรับสมัครงานจากแหล่งต่าง ๆ มากที่สุด $\bar{X} = 3.19$, S.D. = 0.95 รองลงมาคือ ได้เยี่ยมชมงานที่ทำงานของรุ่นพี่หรือคนรู้จักเพื่อสังเกตลักษณะงาน $\bar{X} = 3.08$, S.D. = 0.99

5.1.4 ปัญหาและอุปสรรคต่อการวางแผนประกอบอาชีพ

ปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนประกอบอาชีพด้านความมั่นใจในการหางาน ส่วนใหญ่คาดว่าจะสามารถหางานได้แต่อาจไม่ตรงกับสาขาที่ศึกษาคิดเป็นร้อยละ 59.8 รองลงมาสามารถหางานที่ตรงกับสาขาวิชาที่ศึกษาได้ คิดเป็นร้อยละ 21.5 ความกังวลใจในการหางานส่วนใหญ่มีความกังวลใจมากคิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมามีความกังวลใจปานกลางคิดเป็นร้อยละ 28 ปัญหาที่เกิดจากตนเองส่วนใหญ่คือ ไม่มีแรงจูงใจ ขาดความกระตือรือร้นคิดเป็นร้อยละ 29.9 รองลงมาคือ ขาดงบประมาณ หรือเงินทุนสนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 27.1 ปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือจากคณะ และมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่คือ ต้องการให้ จัดกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 63 รองลงมาต้องการให้จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 27.1 การปฏิบัติหากจบการศึกษาแล้วนักศึกษายังไม่ได้งานทำส่วนใหญ่คือ ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 44.9 รองลงมาทำงานทุกอย่าง แม้ไม่ตรงกับสาขาที่ศึกษา เพื่อรอจังหวะได้งานที่ดีกว่าคิดเป็นร้อยละ 25.2

5.1.5 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยสถานภาพทั่วไปของนักศึกษา กับการวางแผนประกอบอาชีพ ได้แก่ เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา ผลการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ t-test พบว่า มีค่า Sig. = 0.59 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงว่า ในภาพรวมเพศส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่า Sig. แต่ละด้านล้วนมีค่ามากกว่า 0.05 หมายความว่า เพศส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านการรู้จักตนเอง ด้าน

5.1.6 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยภูมิหลังครอบครัวของนักศึกษา กับการวางแผนประกอบอาชีพ ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ความสัมพันธ์ใน ครอบครัว และการให้ความสนับสนุนจากครอบครัวด้านการศึกษา

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ผลการทดสอบตารางที่ 6.1.5 พบว่า มีค่า Sig. = 0.14 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงว่า ในภาพรวมรายได้เฉลี่ยของครอบครัวส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่า Sig. แต่ละด้านล้วนมีค่ามากกว่า 0.05 หมายความว่า รายได้เฉลี่ยของครอบครัวส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านการรู้จักตนเอง ด้านการศึกษา ลักษณะงานและการค้นหาอาชีพ ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้ ด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ และด้านการวางแผนในการหางานไม่แตกต่างกัน

ความสัมพันธ์ในครอบครัว ผลการทดสอบตารางที่ 6.1.6 พบว่า มีค่า Sig. = 0.20 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงว่า ในภาพรวมความสัมพันธ์ในครอบครัวส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่า Sig. แต่ละด้านล้วนมีค่ามากกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านการรู้จักตนเอง ด้านการศึกษา ลักษณะงาน และการค้นหาอาชีพ ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้ ด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ และด้านการวางแผนในการหางานไม่แตกต่างกัน

การให้ความสนับสนุนจากครอบครัวในด้านการศึกษา ผลการทดสอบตารางที่ 6.1.7 พบว่า มีค่า Sig. = 0.10 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงว่า ในภาพรวมการให้ความสนับสนุนด้านการศึกษาส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่า Sig. อยู่ 2 ด้านที่มีค่า 0.01 หรือน้อยกว่า 0.05 คือ ด้านการศึกษา ลักษณะงานและการค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองและด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ หมายความว่า การให้ความสนับสนุนของครอบครัวมีผลต่อการวางแผนด้านการศึกษา ลักษณะงานและการค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองและด้านการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพของนักศึกษา คณะศิลปกรรมแตกต่างกันส่วนด้านอื่น ๆ มีค่า Sig. มากกว่า 0.05 หมายความว่า การสนับสนุนด้านการศึกษาส่งผลต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ ด้านการรู้จักตนเอง ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้ และด้านการวางแผนในการหางานไม่แตกต่างกัน

5.1.7 แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของประชากร

ผลการศึกษาในประเด็นความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะของประชากรได้จากการแสดงความคิดเห็นจากคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาอื่น ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษา ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ปัญหาอื่น ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษา ประชากรได้แสดงความคิดเห็นว่าในปัจจุบันตลาดแรงงานมีความต้องการผู้มีความรู้และเชี่ยวชาญทาง อาชีพควบคู่ไปกับความเชี่ยวชาญทางด้านการใช้เทคโนโลยีและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะ โปรแกรมเกี่ยวกับการออกแบบแต่ทางสถาบันยังจัดการเรียนการสอนในส่วนนี้น้อยมาก และอยากให้ มีการจัดแนะแนวการหาอาชีพหรือแนะแนวจากรุ่นพี่ที่จบการศึกษาไปแล้วให้มากขึ้น รวมทั้งให้มีการ ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนซึ่งปัจจุบันก็ยังมีการจัดน้อยมากเช่นกัน

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า การวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาในภาพรวม 5 ด้าน มี ด้านการรู้จักตนเอง ด้านการศึกษาลักษณะงานและการค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง และด้าน การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านการศึกษาผู้มีความรู้หรือผู้มีความ เชี่ยวชาญด้านอาชีพ และด้านการวางแผนในการหางานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแล้ว ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังนี้

5.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน

1. ควรจัดโครงการเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพหรือแนะแนวจากศิษย์เก่าที่จบการศึกษา ไปแล้วเพื่อให้มาแนะนำการประกอบอาชีพกับรุ่นน้อง รวมทั้งควรจัดอบรมเพื่อเพิ่มข้อมูลและความรู้ เกี่ยวกับการวางแผนประกอบอาชีพให้กับนักศึกษา
2. คณะควรมีการพิจารณาการจัดการเรียนการสอนและจัดรายวิชาในหลักสูตรให้ สอดคล้องกับสถานการณ์ตลาดแรงงานในปัจจุบัน

รายการอ้างอิง

หนังสือ

- เกรียงศักดิ์ อวยพรเจริญชัย. (2549). *สมัครงาน สัมภาษณ์งาน 360 องศา* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2515). *พฤติกรรมผู้บริโภค* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิชย์ จำกัด.
- บัญญัติ บุญญา. (2546). *บัญญัติ 9 ประการให้สมัครงานได้ตรงใจ* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ส.เสริมการพิมพ์.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากร. (2550). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ยูแอนด์ไออินเตอร์มีเดีย.
- ภ. มโนรมย์. (2551). *ตงงานอย่าตกใจ* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เรือนขงแบ้ง.
- วัลลภ ปิยะมโนธรรม. (2549). *พัฒนาจิตพิชิตงาน* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ Than Books.
- วุฒิชัย จำนวนง. (2523). *พฤติกรรมกระตุ้นใจ* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียร์สโตร.
- ศิริพร แก้วพิศ. (2553). *เตรียมความพร้อมให้เต็มร้อย ก่อนก้าวออกไปสมัครงาน* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ฐานบัณฑิต.
- โสภารณ สุขภิรมย์, และ อวยพร โกมลวิจิตรกุล. (2547). *สมัครงานทางอินเทอร์เน็ตอย่างไรให้ได้งาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสริมวิทย์ อินฟอร์เมชั่น เทคโนโลยี.
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2539). *หลักและเทคนิคการวางแผน* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิทยานิพนธ์

- ไชยยศ ธงภักดี. (2547). *ปัจจัยที่ใช้ประกอบการเลือกประกอบอาชีพและการเตรียมตัวของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, คณะศึกษาศาสตร์.

ซัซรี สุนทรภักย์ (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังด้านอาชีพกับการวางแผนเข้าสู่อาชีพของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.*

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, คณะวิทยาการจัดการ, สาขาการจัดการทั่วไป.

ปรัชญา วัฒนธรรม. (2543). *การวางแผนเข้าสู่อาชีพของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายหลักสูตรปริญญาตรีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี, สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา.

พันธุ์ทิพย์ พัชรพงศ์พรรณ. (2556). *การรับรู้ความสามารถแห่งตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยรามคำแหง.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะศึกษาศาสตร์, สาขาจิตวิทยาและการแนะแนว.

พิพัฒน์ บุญฉิม. (2545). *การวางแผนเข้าสู่อาชีพของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในจังหวัดฉะเชิงเทรา.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี, สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา.

มานิตย์ จอมศรีกระยอม. (2556). *ความคิดเห็นที่มีต่อการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 รอบปกติ โรงเรียนพณิชยการหนองแขม กรุงเทพมหานคร.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะศึกษาศาสตร์, สาขาธุรกิจศึกษา.

เอราวัณ นามวิริยะโชติ. (2555). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการประกอบอาชีพของคนไทย: ความมุ่งมั่นในการเลือกอาชีพ เอกลักษณะเชิงอาชีพ และค่านิยมของคนเอเชีย.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาจิตวิทยาการปรึกษา.

เอกสารอื่น ๆ

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, กรมจัดหางาน. (2560). *รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง ภาวะการณ์หางานทำของผู้อยู่ในวัยทำงาน.*

เคลือม บุซย์แก้ว. (2525). *รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง พัฒนาการทางอาชีพและการเลือกอาชีพตามแนวความคิดของทฤษฎีคุณลักษณะ.*

- จีรนนท์ ไวยศรีแสง. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร. (ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม.
- ฐิติพร วีระมโนกุล. (2545). ความคาดหวังในการประกอบอาชีพ ของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, หลักสูตรพัฒนาแรงงานและสวัสดิการ.
- ณัฐวุฒิ วิเศษ. (2554). คุณลักษณะและความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาสาขาการเป็นผู้ประกอบการ ในเขตกรุงเทพมหานคร. (รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์). มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- ศุภฎี น้อยใจบุญ. (2543). ความต้องการบริการแนะแนวอาชีพของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นวิทยาลัยสารพัดช่าง เขตการศึกษา 5. (ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะศึกษาศาสตร์.
- ทัศนากดี, อรพินท์ ชูชม, และอัจฉรา สุขารมณ. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของนักเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ ค่านิยมในอาชีพกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.
- ธิติมา ประภากรเกียรติ. (2548). แนวโน้มการเลือกประกอบอาชีพและการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. (รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, คณะวิทยาการจัดการ.
- ปรารค์มณี แซ่โซ. (2552). การพัฒนาตนเองเพื่อการมีงานทำของคนหางาน. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, หลักสูตรพัฒนาแรงงานและสวัสดิการ.
- ภวินท์ คลล้า. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนชีวิตหลังจบการศึกษาของนักศึกษาสายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, คณะเศรษฐศาสตร์.
- ภาณุพงษ์ คงจันทร์. (2553). ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. (รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, คณะครุศาสตร์.

- มนัสนันท์ หัตถศักดิ์. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร*. งานวิจัย. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, คณะมนุษยศาสตร์.
- วรุฬลักษณ์ เลียงมา. (2550). *การเตรียมความพร้อมก่อนออกไปทำงานของนิสิตชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, คณะศึกษาศาสตร์.
- วัฒนา พิชราวณิช. (2531). *หลักการแนะแนว*. รายงานหน่วยศึกษานิเทศก์กรมฝึกหัดครู.
- วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยา และคณะ. (2532). *รายงานผลการวิจัยเรื่องการศึกษาแรงงานของบัณฑิตในเชิงพฤติกรรม*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สถาบันทรัพยากรทรัพยากรมนุษย์.
- ศิริวรรณ ไตรสรลักษณ์. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของบัณฑิตกรณีศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี*. (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี, คณะบริหารธุรกิจ.
- ศุภวดี บุญดวงศ์. (2528). *เอกสารคำสอนอาชีพเบื้องต้น*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา, คณะศึกษาศาสตร์, ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา.
- สมปอง รักษาธรรม. (2540). *การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี*. (ภาคินิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คณะพัฒนาสังคม.
- สิรินาถ แพทย์งกุล, ปัญญาเดช พันธุ์วัฒน์, และ ณัฐพล แยมฉิน. (2550). *การวิจัยเรื่องทัศนคติของนักศึกษาต่อการประกอบอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา*. (รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, คณะวิทยาการจัดการ, สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา.
- อัจฉรา หอมจรรยา. (2546). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของบัณฑิตใหม่ ระดับปริญญาตรี ของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. (ปัญหาพิเศษปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, สาขารัฐศาสตร์.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- โนวาบิซส์ Novabizz. (2559). *ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์*. สืบค้นจาก https://www.novabizz.com/NovaAce/Behavior/Maslow_Theories.htm
- บริษัท อเด็คโก้ ประเทศไทย. (2559). *ทำความเข้าใจกับ GEN Z อนาคตของสังคมการทำงานรุ่นต่อไป*. สืบค้นจาก <http://www.yokekungworld.com/2014/10/unboxing-gen-z-work-adecco-thailand/>

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กองทรัพยากรมนุษย์. (2559). *ปณิธานของมหาวิทยาลัย*. สืบค้นจาก

<http://hrfs.person.tu.ac.th/hrtuweb/index.php?viewpage>

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สำนักงานทะเบียนนักศึกษา. (2559). *เรียนอะไรดีที่*

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สืบค้นจาก

http://www.buksohn.com/clients/tubookwp/?page_id=25

สมพล คณานุเคราะห์. (2559). *ทฤษฎีแรงจูงใจของ Herzberg*. สืบค้นจาก

<http://www.learners.in.th/blog/ksomphol/292462>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2559). *สรุปผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร*. สืบค้นจาก

http://service.nso.go.th/nso/web/survey/survey_pop.html

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาเกี่ยวกับ “การวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสังคม เอกบริหารแรงงาน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยแบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของนักศึกษา

ส่วนที่ 2 ภูมิหลังครอบครัวของนักศึกษา

ส่วนที่ 3 การวางแผนประกอบอาชีพ

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคต่อการวางแผนประกอบอาชีพ

ผู้ศึกษาขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือจากนักศึกษาทุกท่านในการตอบแบบสอบถามนี้อย่างรอบคอบตามความจริงทุกประการและครบถ้วนทุกข้อ ทั้งนี้ข้อมูลที่นักศึกษาตอบทั้งหมด ผู้ศึกษาจะรวบรวมเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น โดยผู้ศึกษาจะเก็บเป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยอันจะก่อให้เกิดผลเสียกับนักศึกษาแต่ประการใด

ขอขอบคุณนักศึกษาทุกท่านล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

(นางสาวอรนุช ศรีบาล)

นักศึกษาปริญญาโท

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสังคม
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของนักศึกษา

คำชี้แจง: กรุณาเติมเครื่องหมาย ✓ ในช่อง หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. สาขาวิชาที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่

สาขาวิชาการละคอน

สาขาวิชาศิลปะการออกแบบทัศนธาตุ

3. ชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่

ชั้นปีที่ 3

ชั้นปีที่ 4

4. ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่เข้าเรียนถึงปัจจุบันคือ

ต่ำกว่า 2.50

2.50-3.00

3.01-3.50

3.51-4.00

5. เหตุผลหลักที่สำคัญที่สุดของนักศึกษาในการเข้าศึกษาในสาขานี้ (เลือกเพียงข้อเดียว)

เป็นการเลือกตามความตั้งใจของตนเองที่จะศึกษาในสาขานี้เพราะตรงกับอาชีพที่

ต้องการทำในอนาคต

เป็นการเลือกตามคำแนะนำของผู้ปกครองหรือคนในครอบครัว

เป็นการเลือกตามเพื่อน

เป็นการเลือกตามลำดับคะแนนที่คาดว่าจะสอบได้

อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

6. นักศึกษาชอบในสาขาที่ตนศึกษาหรือไม่

ชอบ

ไม่ชอบ

7. นักศึกษาชอบในรายวิชาตามหลักสูตรของสาขาวิชาหรือไม่

ชอบเป็นส่วนใหญ่

ชอบบ้างบางรายวิชา

ไม่ชอบเลย

8. ในระหว่างที่นักศึกษาศึกษาอยู่ นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมของคณะและมหาวิทยาลัยด้านใดบ้าง เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด(โดยกิจกรรมที่เข้าร่วมมากที่สุด ให้เขียนเลข 1 ตามด้วย 2, 3, 4, และ 5 ตามลำดับ)

- กิจกรรมด้านวิชาการ
- กิจกรรมด้านบริการสังคม
- กิจกรรมด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
- กิจกรรมด้านการประกวดแข่งขัน
- กิจกรรมด้านอื่น ๆ

9. ในระหว่างที่นักศึกษาศึกษาอยู่ นักศึกษาทำงานพิเศษด้วยหรือไม่

- ไม่เคยทำงานพิเศษใด ๆ
- เคยทำงานพิเศษบ้างเป็นครั้งคราว ได้แก่ .....
- ทำงานพิเศษตลอดเวลา ได้แก่ .....

10. นักศึกษาคิดจะเริ่มสมัครงานเมื่อใด

- ขณะเรียนภาคการศึกษาสุดท้าย
- เกรดออกครบทุกรายวิชาแล้วหางานทำทันที
- หลังรับปริญญาบัตร
- ยังไม่คิดที่จะทำงาน
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 2 ภูมิหลังของครอบครัวของนักศึกษา

คำชี้แจง: กรุณาเติมเครื่องหมาย ✓ ในช่อง หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้

1. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว (กรณีมีรายได้เฉลี่ยเป็นต่อปี ให้นำรายได้ต่อปีหาร 12 เดือน)

☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท	☐ 10,001-20,000 บาท
☐ 20,001-30,000 บาท	☐ 30,001-40,000 บาท
☐ 40,001-50,000 บาท	☐ สูงกว่า 50,000 บาทขึ้นไป

2. ความสัมพันธ์ในครอบครัว

☐ บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	☐ บิดามารดาแยกทางกัน
☐ บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม	☐ บิดาและมารดาถึงแก่กรรม
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)	

3. การให้ความสนับสนุนจากครอบครัวในด้านการศึกษา

☐ ให้การสนับสนุนมากที่สุด	☐ ให้การสนับสนุนมาก
☐ ให้การสนับสนุนปานกลาง	☐ ให้การสนับสนุนค่อนข้างน้อย
☐ ให้การสนับสนุนน้อยมาก	

4. ทักษะคติของครอบครัวต่อสาขาวิชาที่ท่านกำลังศึกษา

☐ ชื่นชมในสาขาวิชาที่ท่านกำลังศึกษาอย่างมากที่สุด
☐ ชื่นชมในสาขาวิชาที่ท่านกำลังศึกษาอย่างมาก
☐ เฉย ๆ
☐ ไม่ค่อยชื่นชมในสาขาวิชาที่ท่านกำลังศึกษา
☐ ไม่ชื่นชมในสาขาวิชาที่ท่านกำลังศึกษาอย่างมากที่สุด

ส่วนที่ 3 การวางแผนประกอบอาชีพ

คำชี้แจง: อ่านข้อความด้านซ้ายมือ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างทางขวามือ ให้สอดคล้องกับ
ความคิดเห็นหรือระดับการปฏิบัติจริงของตัวเอง

1. ด้านการรู้จักตนเอง

ข้อพิจารณา	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1. ท่านได้พิจารณาความรู้ความสามารถของตนว่ามีความ เหมาะกับงานในลักษณะใด					
2. ท่านเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของท่าน					
3. ท่านเลือกอาชีพโดยอาศัยทัศนคติที่มีต่องานนั้นๆ					
4. ท่านเลือกอาชีพโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับ ความสามารถพิเศษ					
5. ท่านเลือกอาชีพที่ตรงกับสาขาที่เรียนมา					

2. ด้านการรู้จักโลกของอาชีพและค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

ข้อพิจารณา	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1. ท่านเลือกอาชีพโดยพิจารณาความเป็นไปได้ที่ท่านจะ สามารถปฏิบัติงานได้					
2. ท่านได้เปรียบเทียบความต้องการในอาชีพกับความเป็น จริงในปัจจุบัน					
3. ท่านเลือกอาชีพโดยพิจารณาเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างและ สวัสดิการของงาน					
4. ท่านเลือกอาชีพโดยพิจารณาถึงความก้าวหน้าในอาชีพที่ ต้องการจะทำ					
5. ท่านเลือกอาชีพโดยพิจารณาถึงความปลอดภัยในการ ทำงาน					

3. ด้านการปรึกษาผู้มีความรู้/มีประสบการณ์ด้านอาชีพ

ข้อพิจารณา	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ท่านได้ปรึกษาถึงการทำงานในอนาคตกับอาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ผู้สอน					
2. ท่านได้รับคำแนะนำในการสมัครงานจากบุคคลรอบข้าง					
3. ท่านไปขอรับคำปรึกษาเกี่ยวกับโอกาสในการได้งานทำจากผู้มีความรู้ เช่น อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน หรือรุ่นพี่					
4. ท่านมีโอกาสได้พูดคุย ปรึกษาถึงลักษณะการทำงานกับรุ่นพี่ที่จบการศึกษาไปแล้ว หรือผู้ที่ทำงานนั้นอยู่					
5. ท่านได้ฟังหรือรับทราบความคิดเห็นเรื่องการทำงานจากบุคคลรอบข้าง เช่น ครอบครัว อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา รุ่นพี่ เพื่อน ฯลฯ					

4. ด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อประกอบอาชีพ

ข้อพิจารณา	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ท่านหาโอกาสไปฝึกงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพที่ศึกษาหรือที่เกี่ยวข้องอาชีพที่ต้องการทำในอนาคต					
2. ท่านได้ลงทะเบียนเรียนวิชาเลือกเพิ่มเติมในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับงานในอนาคต					
3. ท่านได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร					
4. ท่านได้ฝึกทักษะความสามารถพิเศษเพื่อเตรียมไว้ใช้สำหรับการทำงานในอนาคต					
5. ท่านได้ปรับปรุงบุคลิกภาพเพื่อเตรียมตัวในการทำงาน					
6. ท่านได้พิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างชีวิตการเรียนกับการทำงานจริง					

5. ด้านการวางแผนในการหางาน

ข้อพิจารณา	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ท่านได้ฟัง อ่าน ข่าวการรับสมัครงานจากแหล่งต่าง ๆ					
2. ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมสถานที่ที่จัดนัดพบแรงงาน หรือ วันตลาดนัดแรงงาน					
3. ท่านได้เข้าร่วมฟังการบรรยายหรือการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ					
4. ท่านได้เยี่ยมชมงานที่ทำงานของรุ่นพี่หรือคนรู้จักเพื่อสังเกตลักษณะงาน					

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคต่อการวางแผนประกอบอาชีพ

คำชี้แจง: กรุณาเติมเครื่องหมาย ในช่อง หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้

1. นักศึกษาคิดว่าหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว นักศึกษาจะสามารถหางานทำได้หรือไม่

- สามารถหางานที่ตรงกับสาขาวิชาที่ศึกษาได้
- คาดว่าจะสามารถหางานได้แต่อาจไม่ตรงกับสาขาที่ศึกษามา
- คิดว่าคงไม่สามารถหางานได้
- ไม่แน่ใจ

2. นักศึกษามีความกังวลใจในการหางานทำหลังจากสำเร็จการศึกษาหรือไม่

- มีความกังวลใจมากที่สุด
- มีความกังวลใจมาก
- มีความกังวลใจปานกลาง
- มีความกังวลบ้างเล็กน้อย
- ไม่กังวลใจเลย

3. ลักษณะขององค์กรที่นักศึกษามุ่งหวังอยากเข้าทำงานในอนาคตมากที่สุด (เลือกเพียงข้อเดียว)

- รับราชการ
  รัฐวิสาหกิจ
 ธุรกิจเอกชน
  ธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ
 อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

4. บุคคลที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักศึกษามากที่สุด

- บิดา
  มารดา
 ตัวเอง
  เพื่อนสนิท
 อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ที่ปรึกษา
  อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

5. ปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนประกอบอาชีพที่เกิดจากตนเอง เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด (โดยปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด ให้เขียนเลข 1 ตามด้วย 2, 3, 4, และ 5 ตามลำดับ)

- ขาดงบประมาณ หรือเงินทุนสนับสนุน
 ขาดคนให้การสนับสนุน
 ไม่มีแรงจูงใจ ขาดความกระตือรือร้น
 ขาดความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการหางาน ความรู้ต่าง ๆ
 มีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอ

6. นักศึกษาต้องการความช่วยเหลืออะไรบ้างจากคณะและมหาวิทยาลัยเพื่อการมีงานทำ เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด (โดยความต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด ให้เขียนเลข 1 ตามด้วย 2 และ 3 ตามลำดับ)

- จัดกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพให้มากขึ้น
 จัดงานนัดพบแรงงาน
 จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพ

7. นักศึกษาคิดว่าหากจบการศึกษาแล้วนักศึกษายังไม่ได้งานทำนักศึกษาจะปฏิบัติอย่างไรที่ตรงกับ
ความตั้งใจของตนเองมากที่สุดไปน้อยที่สุด (โดยการปฏิบัติที่ตรงกับความตั้งใจมากที่สุด ให้เขียนเลข
1 ตามด้วย 2, 3, 4, และ 5 ตามลำดับ)

- อยู่บ้านเฉย ๆ รอดูสถานการณ์ต่อไป
- ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
- ศึกษาในสาขาอื่น ๆ
- ทำงานทุกอย่าง แม้ไม่ตรงกับสาขาที่ศึกษา เพื่อรอจังหวะได้งานที่ดีกว่า
- เข้ารับการฝึกวิชาชีพระยะสั้น เพื่อสามารถนำมาประกอบอาชีพอิสระได้

8. ปัญหาอื่น ๆ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณนักศึกษาที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวอรนุช ศรีบาล
วันเดือนปีเกิด	11 กรกฎาคม 2529
การศึกษา	ปีการศึกษา 2552: บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ประวัติการทำงาน	นักวิชาการศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

